

PEDACII DIO-
SCORIDIS ANAZAR-

bæi De Medica materia

Liber II,

IANO ANTONIO SARA-
CENO, LVGDVNAEO,
INTERPRETE.

Prefatio.

In priore, amantissime Arce,
libro, qui quidem primus
est eorum quos de medici-
nali materia composuimus,
de aromatibus, oleis, vn-
guentis, arboribus & na-
scentibus ex eis liquoribus, lacrymis ac fru-
ctibus disseruimus. In hoc autem secundo
agemus de animantibus, melle, lacte, adipe,
frugibus, insuperque de oleribus: hisque
subnectemus quæ inter herbacea acri præ-
dita sunt facultate, propterea quòd cum i-
psis cognationem habent: qualia sunt allia,
cepæ, sinapi: idque ne congenerum vires
distinguantur.

De Echino marino.

CAP. I.

CHINVS marinus stomacho vtilis est, bonam facit aluum, vrinamque ciet. Huius testa si cruda torreatur, vtiliter smegmatis, hoc est, detergentibus medicamentis admiscetur, quæ ad psoras idonea sunt. Cremata verò eadem, vlcera fordida expurgat, eaque reppimit quæ in vlcerebus ipsis excrescunt.

De terrestri echino.

CAP. II.

Terrestris erinacei corium combustum, alopecijs cum pice liquida commodè illinitur. Assiccata caro & cum melle aut aceto mulso epota, renum vitis auxilio est: itèmq; aquæ intercuti, conuulsionibus, elephantia laborantibus & malo corporis habitu præditis, quos cachectas vocant: viscerum quoque fluxiones exiecat. Quin & eiusdem iecur fistili solibus perusto arefactum atque reconditum, ad eisdem vsus parimodo vtiliter exhibetur.

De Hippocampo. CAP. III.

HIPPOCAMPVS marinum est animalculum: cuius cremati cinis liquida pice vel axungia aut amaracino vnguento exceptus & illitus, alopecias emendat.

De

De Purpura. CAP. IIII.

PURPURA vsta vim habet exiccandi, dentes abstergendi, excreſcentes luxuriantesve carnes cohibendi, vlcera repurgandi & ad cicatricem perducendi.

De Buccinis. CAP. V.

EADEM præſtant buccina concremata, ſed maiorem adurendi vim habent. Quòd ſi quis ipſa ſale expleta in olla cruda cremauerit, dentifriciis conueniunt, ambuſiſque vtiliter illuuntur. Sinendum verò medicamentum vt in teſtæ modum iadretur: ſiquidem poſt obductam vulneri cicatricem, ſponte ſua decidet. Fit etiam ex ipſis viua calx: quemadmodum in tractatu de calce demonſtrabimus.

De Cionis. CAP. VI.

Cionia vocantur buccinorum purpurarumque mediæ partes, circa quas teſtæ volumen clauiculatim intorquetur: Simili verò modo cremata, buccinis purpuræque magis cauſticam vim habent, quoniam apprimendi naturam obtinent. At buccinorum carnes & ori gratae ſunt, & ſtomacho vtilis: ſed aluum hauquaquam molliunt.

De Mytulæ ſeu muſculæ.

CAP. VII.

IN Mytulorum genere laudatiſſimi Pontici. Cremati, eundem cum buccinis effe-

etum præbent. Priuatim verò, plumbi modo eloti, oculorum medicamentis cum melle vtiles habentur: quippe qui genarum crassitudines absumunt, oculorum albugines exterunt, & cætera quæ aliter pupillis caliginem offundunt. Eorundem caro ad canis morsus vtiliter imponitur.

De Telluris. CAP. VIII.

TELLINAE recentes aluo vtilis, sed maximè ius earum. Sale verò conditæ ac vstæ & ad læuorem contritæ, tandemque cum cedria instillatæ, euulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur.

De Chamis. CAP. IX.

QVIN & charumarum aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet: id verò cum vino assumitur.

De Vngue. CAP. X.

ONYX siue vnguis, conchylij tegumentum est, ei simile quo purpura integitur. Is in lacubus nardiferis Indiæ reperitur: quapropter & conchyliis nardū depascensibus odora menta respicit. Colligitur verò, posteaquàm æstiuis squalloribus lacus inaruerunt. Præstantissimus qui è mari rubro defertur, subalbidus ac pinguis. Babylonius nigrescit, atque minor conspicitur. Ambo verò si suffiantur, vehementem expirant odorem: sed quadantenus castoreum redolent.

lent. Hi porrò suffitu etiamnum comitiales, fœminalque vuluæ strangulatu oppressas excitant. Poti verò, aluum perturbant. Ceterùm conchylium ipsum vsum, eadem quæ purpura & buccinum efficit.

De Cochleis. CAP: XI.

COCHLEA terrestris stomacho utilis est, & agrè corrumpitur. Laudatissima Sardonica, Africana, Aftypalæica, & quæ in Sicilia & Chio gignitur, necnon & quæ in Liguria Alpibus, pomatias, quasi opercularis, cognominata. Marina quoque stomacho idonea est, facileque aluo excernitur. Fluuiatilis autem, virosa est. Sylvestris verò quæ vepribus frutesisque adhærescit, quàmque nonnulli *sesilon* aut *seselita* nominant, aluum stomachumque turbat, & vomitiones excitat. Crematæ omnium testæ, calfaciendi vrendique, lepras, vitiligines ac dentes etiam extergendi vi pollent: oculorum verò cicatrices & albugines, maculas à sole contractas, ac visus hebetudines emendant, fitotæ cum sua carne vstæ & contritæ illinantur. At crudæ cum suis calicibus impositæ, hydropicorum tumores discutiunt, neque priùs amouentur, quàm omnis exhaustur humor. Sed & podagricas inflammationes leniunt, ac impactos etiam corpori aculeos similiter impositæ euocant: menses quoque

K. j.

tritæ & appositæ crient. Porro carnes earum tritæ, & cum myrrha ac thure illitæ, tum vulnera alia, tum maximè quæ nervis inflicta sunt conglutinant: tritæ in aceto, sanguinis è naribus eruptiones cohibent. Viuæ caro, & maximè Africanæ, deuorata, stomachi dolores mitigat. Tota verò cum testa sua trita & cum vino ac myrrha exigua quantitate bibita, colicos dolores vesicæq; cruciatus sanat. Terrestris fluentem pilum glutinat & cohibet, si quis traictæ per carnem ipsius acus mucroni hærentem viscidum lentorem pilo admouerit.

De Cancrû.

CAP. XII.

CANCRORVVM fluuiatilium exustorum cinis, dum cochlearium mensura cum gentianæ radicis cochleario vno ac vino triduo potus, à cane rabioso demorsis euidenter opitulatur. Ex melle verò cocto, rimas pedum sedisque, perniones & carcinomata lenit. Triti crudi, potique ex asinino lacte, contra serpentium phalangiorumque morsus & scorpionum ictus auxiliantur. Decocti autem & ex iure suo sumpti, phthificis profung, iisque qui leporem marinum haulerint. Triti cum ocimo & admoti, scorpiones necant. Possunt eadem marini, sed minore quàm illi efficacia.

De

De Scorpione terrestri.

CAP. XIII.

TERRESTRIS scorpio crudus, tritus & impositus, suæ plagæ remedium est: estur quoque tostus in eundem usum.

De Scorpione marino. CAP. XIII.

Marini scorpionis fel conuenit ad oculorum suffusiones, albugines & hebetudines.

De Dracone marino. CAP. XV.

DRACO marinus exectus & impositus, dictus spinæ suæ qua ferit medela est.

De Scolopendra. CAP. XVI.

SCOLOPENDRA marina in oleo decocta & peruncta, pilos detrahit: contactu verò, pruritus excitat.

De Torpedine. CAP. XVII.

TORPEDO marina in diutinis capitis doloribus imposita, doloris vehementiam mulcet. Eadem sedem euersam prociudamve coeracet.

De Vipera. CAP. XVIII.

VIPERAE caro cocta & in cibo sumpta, claritatem oculis affert, ad neruorum vitia proficit, incredentesque strumas reprimi. Detracta autem cute, caput & caudam, quoniam carne vacant, amputari oportet. Fabulosum enim est quod præcipitur, vt extremarum partium, certa vtrinque men-

K. ij.

fura præcidatur. Reliquum verò [exemptis interaneis] corpus elotum & in frustra sectum, ex oleo & vino cum salis exiguo & anetho discoquitur. Aiunt porrò iis qui viperinas carnes esitauerint, pediculos procreari: quod falsum est. Insuper verò referunt nonnulli, qui iis vescantur longam senectutem adipisci. Sal ex iis ipsis ad eadem conficitur, sed non est perinde efficax. Viua autem vipera in ollam nouam demittitur, adiaciunturque salis triti caricarumque itidem tritarum ana sextarij singuli, mellis cyathi vj. mox ollæ operculum luto oblinitur. Sic ea in fornace torrentur, donec sal in carbones redigatur. Is postea ad læuorem tritus reconditur: ac interdum quò iucundius ori sapiat, spica nardi aut folij seu malabathri momentum immiscetur.

De Anguim senecta. CAP. XIX.

Anguinæ vernationis membrana in vino si decocta fuerit, dolori quidem aurium infusa: dentium verò doloribus collutione, auxilio est. Miscetur & ipsa in oculorum medicamenta, sed præcipuè quæ viperæ maris est.

De Lepore marino. CAP. XX.

LEPVS marinus loligini parua similis est. Is tritus tum per se, tum cum vrtica [marina] adhibitus, deglabrãdi vim obtinet.

De

De Lepore terrestri. CAP. XXI.

Terrestris leporis inassatum cerebrum si mandatur, tremoribus prodest ex pauore abortis: infantium quoque dētitiones tum affrictu tum cibo adiuuat. Exustum ipsius caput & cum adipe vrsino aut aceto perunctum, alopeciiis medetur. Porro coagulum post triduum à mēstrua purgatione potum, sterilitatem facere, adeoque omnem partus spem intercipere, perhibetur. Vulvæ etiamnum aluiq; fluorem sistit. Comitiales quoque iuuat, & contra venena ex aceto bibitum prodest: præsertim verò aduersus lac in grumos concretum, viperarúmque morsus. Cæterùm sanguis eius si calidus illinatur, maculas à sole contractas, vitiligines, lentiginésque sanat.

De Pastinaca marina.

CAP. XXII.

PASTINACAE marinae radius, qui quidem ipsius cauda reflexis squamis enascitur, dentis dolorem mitigat: siquidem illum & comminuit & eiicit.

De Sepia. CAP. XXIII.

SEPIAE coctæ atramentum in cibo sumptum, agrè concoquitur, aluum emollit. Ipsiis verò testa in collyria eformata, scabris genis perfricandis accommodatur. Vstum verò intra propriam testam quod ipsa

K. iij.

testa concluditur, donec id quod crustosum est abscedat, posteaque tritum, exerit vitiliginis, furfures, dentes & maculas à sole tractas. Porro elotum, in medicamenta oculorum additur. Facit & præclare iumentis ad oculorum albugines, si insuffletur. Pterygia quoque oculorum absument, cum sale tritum & adhibitum.

De Mollo. CAP. XXIII.

MVLLVS frequenter in cibo sumptus, visus hebetudinem facere creditur. Quòd si crudus dissectusque imponatur, marini draconis ac scorpionis, itemque aranei ictibus medetur.

De Hippopotami seu fluniatis equi Testiculo.

CAP. XXV.

HIPPOPOTAMI Testiculus exiccatus & ad læuorem tritus, contra serpentium morsus ex vino bibitur.

De Castorio, seu fibri testibus.

CAP. XXVI.

Fiber animal est ancipitis vitæ, quod plerunque cum piscibus & cancris vitam in aquis degit. Auxiliantur quoque ipsius testes contra serpentium venena. Sternutamenta etiamnum mouent, ac in vniuersum multiplices vsus obtinent. Siquidẽ duabus drach-

mus

mis cum pulegio poti, menses cient, & par-
 tus secundaque ciiciunt. Ex aceto verò,
 contra inflationes, tormina, singultus, exi-
 tialia venena, priuatimque ixiam, bibuntur.
 Lethargicos & alio quocunque veteri ge-
 nere correptos cum aceto & rosaceo irriga-
 ti excitant. Sed & olfactu & odoris suffitu
 eadem præstant. Profunt & tum potu, tum
 etiam illitu ad tremores, conuulsiones, om-
 niâque neruorum vitia: ac in summa cal-
 factoriam vim habent. Porro testes semper
 eligito, qui sint ex vno ortu connexi, (fieri
 enim non potest vt gemini folliculi in vnâ
 membrana coniuncti reperiantur) liquore
 intus veluti ceroso, odoris grauis, ac viroso
 gustu, acri & mordaci, friabili: qui que natu-
 ralibus tunicis perpetuò distinguantur. I-
 psam fraude corrumpunt nonnulli, ammo-
 niacum aut gummi cum sanguine & casto-
 rio subactum in folliculum infundentes, &
 ita exiccantes. Vanum est autem quod nar-
 ratur, animal ipsum, dum à venatoribus vr-
 getur, testes sibi auellere & abiicere: fieri e-
 nim nequit ipsos vt attingat, quippe qui
 sint, velut in sue, substricti. Caterùm diuisa
 pelle liquorem melleum vnâ cum ipsum
 continente tunica excipere oportet, atque
 ita siccatum reponere.

K. iiij.

CAP. XXVII.

MVSTELA quæ in domibus nostris oberrat, flammis ambusta & exemptis interaneis sale inueterata, tandemque in umbra siccata, binis drachmis in vino pota, contra serpentium genus omne presentaneo est remedio. Simili modo sumpta, toxico resistit. Eiusdem ventriculus coriandro fartus inueteratusque, iis qui à venenatis bestiis commorsi fuerint & comitialibus potu auxiliatur. Tota verò in olla concremata, podagricis confert, cinere ex aceto illito. Ceterum ipsius sanguis perunctus, strumis opitulatur, ac comitialibus itidem prodest.

De Ranis.

CAP. XXVIII.

CONTRA omnium serpentium venena pro antidoto sunt Ranæ, cum sale & oleo e iure decoctæ, si ius ipsum itidem sorbeat. Valent & ad diuturnos tetendinum abscessus. Vstæ verò & insperstæ, profluentis sanguinis impetum sistunt: quin & sanant alopecias, cum pice liquida illitæ. At viridium ranarum sanguis instillatus, euulsos palpebris pilos renasci prohibet. Decoctæ etiamnum in aqua & aceto, dentium dolores collutione leniunt.

De

De Saluro. CAP. XXIX.

SILVUS recens in cibo sumptus, probè nutrit, & bonam facit aluum: sale verò conditus, vix alimentum vllum subministrat. Arteriam tamen expurgat, vocique splendorem affert. Imposita verò saliti caro, aculeos & infixi corpori spicula extrahit. Ipsi quoque muria, dysentericis circa principia conuenit ad infesius: quippe quæ fluxiones ad summa cutis eliciat. Quia & ischiadicis infusa medetur.

De Smaride. CAP. XXX.

SMARIDIS salitæ caput exustum tritumque, excrecentes in vlceribus carnes cohibet, nomasque compescit: clauos thymosque absunit. Caro, quemadmodum & salsamentum omne, prodest à scorpione ictis, & à cane demorsis.

De Mana. CAP. XXXI.

MÆNÆ quoque caput vstum tritumque si inspergatur, callosas sedis rhagadas emendat. Ipsi verò garum, in ore putrescentia vlcera collutione sedat.

De Gbio. CAP. XXXII.

GOBIVM recentem si in suillum ventriculum immiseris, & consuta rima in duodecim aquæ sextariis donec duo supersint decoxeris, excolatumque ius ac sub diuo refrigeratum potui dederis, aluum citra

perturbationem subduces. Porro impositus, iis qui à canibus serpentibusve demorxi fuerint, auxiliatur.

De salsamento quod Omotarichon appellatur.

CAP. XXXIII.

QUEM Omotarichum vocant, conditanei thunni caro est. Hæc sumpta iis auxiliatur, quos vipera, præter dicta, momorderit. Sed oportet vinum quamplurimum subinde cogantur haurire, ita ut vomitione reddatur. Ad ea itidem maximè conuenit, ad quæ & cætera quæ in alimentorum genere sunt acria. Canum quoque morsibus vtiliter imponitur.

De Garo. CAP. XXXIII.

GARVM omne quod è piscibus carnibusque sale maceratis eliquescit, nomas cohibet, & morsus à cane medetur. Dysentericis quoque & ischiadicis infunditur: illis quidem, ut intestinorum vlcera compescat atque coerceat: his verò, ut intestina ipsa, quamuis minimè exulcerata, ad infestantes coxam humores euacuandos firmet ac proritet.

De recentium piscium Insculo.

CAP. XXXV.

RECENTIVM piscium Ius modò per se, modò ex vino potum, alium subducit. Peculiariter autem ad hunc usum præparatur.

paratur è phycidibus, scorpionibus, iulidibus, percis & aliis saxatilibus teneris, nec virus respicientibus. Coqui verò debent simpliciter in aqua, additis oleo, anetho & sale.

De Cimicibus. CAP. XXXVI.

CIMICES qui in cubilibus enascuntur, numero septeni cum fabis in cibos additi & ante accessiones deuorari, quartana laborantibus auxilio sunt. *Quin* & citra fabas deuorari, demorsis ab alpide profunt. Vuluæ strangulatione affectas olfactu reuocant. Cæterùm sanguisugas cum vino aut aceto poti pellunt. Triti verò & vrinariæ fistulæ impositi, vrinæ difficultati medentur.

De Millepædis. CAP. XXXVII.

MILLEPÆDÆ quæ sub vasis aquariis reperiuntur, animalcula sunt multorum pedum, quæ quidem contacta manibus, in globulos sese contrahunt. Hæ ex vino potæ, vrinæ difficultati ac regio morbo auxiliantur. Illitæ verò cum melle, angina correptis profunt. Tritæ & in cortice mali Punici addito rosaceo calfactæ, ad dentium dolores efficaciter instillantur.

De Blatta. CAP. XXXVIII.

BLATTÆ eius quæ in pistrinis reperiuntur interanea trita cum oleo, dolores aurium instillatu mitigant.

De Pulmone marino. CAP. XXXIX.

PULMO marinus recens tritus, pernionibus podagraque laborantibus opitulatur.

De Pulmone sullo. CAP. XL.

SVILLVS, agninus, vrsinúsq; Pulmo, imposito attritus à calceamentis contractos ab inflammatione tuentur.

De Pulmone Vulpino. CAP. XLI.

Quin & vulpis Pulmo si arefactus bibatur, suspitiones adiuuat. Eiusdem verò adeps liquefactus infususque, auris doloré sedat.

De Hepate asinino. CAP. XLII.

ASINI iecur inassatum, esu comitialibus prodest: verum id ieiunos sumere oportet.

De masculi cerui Genitali.

CAP. XLIII.

GENITALE cerui maris tritum ex vino potú, à vipera demorsis auxiliatur.

De asinorum Vngulis. CAP. XLIIII.

VNGVLAE asinorum vstæ, ad dies multos cochlearibus binis potæ, comitialibus prodesse narrantur. Oleo verò subactæ, strumas discutunt: insperæ quoque, pernionibus medentur.

De equorum Lichenibus. CAP. XLV.

LICHENES equorum, calli sunt circa genua & vngulas in earum partium fle-

xu indurati. Ij triti & in aceto poti, comitia-
libus mederi traduntur.

De Caprinis Ungulis. CAP. XLVI.

CAPRINARVM vngularum cinere per-
uncta ex aceto alopecia sanantur.

De Caprino Iecore.

CAP. XLVII.

QVAE è Caprino iecore dum inassatur
destillat sanies, inuncta prodest luscio-
fis qui Græcis nyctalopes dicuntur. Quin &
siquis vaporem eius, dum coquitur, oculis
apertis excipiat, vtilitatem percipit. Sed &
tostum in cibo, ad eadem prodest. Caterùm
aiunt comitiales eius esu, hircini verò ma-
ximè, deprehendi.

De Aprino Iecore.

CAP. XLVIII.

Aprinum iecur recens si arefactum tera-
tur, ex vino potum, contra serpentium iu-
mentorùmque morsus auxilio est.

De Canis rabidi Iecore.

CAP. XLIX.

Iecur Canis rabiosi tostum & ab iis quos
momorderit in cibo sumptum, aquæ pau-
ris periculo liberare creditur. Utuntur au-
tem ad præcautionem etiam canis qui mo-
morderit canino dente: hunc scilicet folli-
culo ex aluta inditum pro amuleto brachio
adalligant.

De Iecore mergi. CAP. L.

Mergi iecur assecatum & potum ex hydromelite binis cochlearibus, secundas pellit.

De Veteribus soleis. CAP. LI.

EX veteribus calceamentis Coria combusta ac trita & inspersa, ambusta igni, intertrigines, necnon & calceamentorum attritus sanant.

De Gallinis. CAP. LII.

GALLINAE dissectae & adhuc calentes appositae, serpentium morsibus auxiliantur: sed in ipsarum locum alias subinde sufficere oportet.

De Gallinarum cerebro. CAP. LIII.

Earum cerebellum in vino bibendum datur, contra venenatarum bestiarum morsus: sanguinis etiamnum eruptiones à cerebri meninge inhihet. Quae verò in gallinae interno ventriculi parte substernitur membrana cornu instar firma ac pellucida, quaeque inter coquendum excoriari solet, refecta tritaque & in vino pota, stomachicis confert. Ius autem pulli simpliciter paratum, potissimè datur ad temperandos praevios vitiososque humores, & iis quibus aestuat os ventriculi. At ius è veteri gallinae, datur ad alium deficiendam. Exemptis porro interaneis, in eorum locum sal immittent-

mittendus est, demúmque confuto ventre gallinaceus in aquæ sextariis xx. discoquendus, dum tres heminæ supersint. Totum verò id sub dio refrigeratum exhibetur. Sunt qui marinam brassicam, mercurialem, cnicum aut filiculam simul incoquant. Cæterùm crudos crassólsque, lentos ac viscosos & atros humores educit. Prodest iis quos longæ diuturnæque tenent febres, suspiriosis, arthriticis, inflationeque stomachi laborantibus.

De Ono. CAP. LVIII.

OVVM molliculum plus alit quàm forbile, itémque durum plus quàm molle. Est ipsius luteum contra dolores oculorum vtile, tostum cum rosaceo & croco. Sedis autem inflammationibus & condylomatibus prodest, addito meliloto. Cum rhois semine aut galla frixum in sartagine & in cibo sumptum, aut etiam per se exhibitum, aluum sistit.

De Oni candido seu albumine.

CAP. LV.

Crudum oui candidum refrigerat, cutis spiramenta ocludit, & oculis infusum, eorum inflammationes lenit: ambústis confestim illitum, quominus erumpant pustulæ prohibet: faciem à Solis adustione tuetur: cum thure, anacollematis vice fronti indu-

ctum, fluxiones arcet compescitque: oculorum inflammationes lana exceptum, additis rosaceo, mellè ac vino, mitigat. Quòd si crudum sorbeatur, contra hæmorrhoidis serpentis morsus auxiliatur: exiguo verò calore tepens, prodest contra vesicæ rosiones, renum exulcerationem, asperæ arteriæ scabritias, sanguinis reiectiones, destillationes ac thoracis rheumatismos.

De Cicadæ. CAP. LVI.

CICADAE si assatæ edantur, doloribus vesicæ succurrunt.

De Locustis. CAP. LVII.

LOCUSTAE suffitu difficultates urinæ adiuuant, præsertim quæ fœminas male habent: est autem earum caro inutilis. At quæ locusta asiracos aut onos dicitur, sine penis est, grandioribus membris dum recens est. Hæc assiccata si ex vino bibatur, contra scorpionis ictus magnopere confert. Ceterum hac eadem abundè vescuntur Afri, qui Leptin incolunt.

De Osifrago. CAP. LVIII.

VENTRICVLVS eius auis, quem Latini Osifragum appellant, paulatim potui datus, calculos fertur per urinam expellere.

De

De Galerita CAP. LIX.

GALERITA auicula est parua, apicem in vertice pauonis modo gestans. Hæc asfa & in cibo sumpta, colicos adiuuat.

De Hirundine. CAP. LX.

HIRVNDINIS pullos qui primo partu excludi fuerint si crescente Luna disseueris, in eorum ventre lapillos inuenies: è quibus duos, vnum quidè colore varium, alterum verò purum & vnicolorem accipies. His priusquam terram attigerint iuuentæ corio aut ceruina pelle inclusis, & brachio aut collo adalligatis comitiales recreabis: plerunque etiam penitus sanitati restitues. Ipsæ verò hirundines in cibo sumptæ, velut & ficedulæ, aciem oculorum exacuunt. Tam pullorum quàm matrum in olla fictili combustarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatem affert: confert & perunctus angina laborantibus: itémque predest ad vna ac tonsillarum inflammationes. Caterùm & ipsæ & pulli si exiccentur & drachmæ vnus pondere ex aqua bibantur, his succurrunt qui angina conflictantur.

De Ebore. CAP. LXI.

ELEPHANTINI dentis ramentum, vnguium reduuias curat impositum. Vim porro astringendi obtinet.

L. j.

De Talo suillo. CAP. LXII.

SVIS talus combustus dum è nigro albescat, tumque tritus ac potus, inflationibus coli ac diuturnis torminibus medetur.

De Cornu cervino. CAP. LXIII.

CORNU cervi vstum ac lotum si binum cochlearium mensura bibatur, confert sanguinem excreantibus, dysentericis, cœliacis, regio morbo & vesicę doloribus cum tragacantha: forminis item fluxione vulvę laborantibus, cum liquore ei affectui accommodato. Porrò tusum & crudo sicili luto circumlito inditum, vritur in fornace donec albescat: ac deinde cadmię modo eluitur. Tale verò oculorum vlceribus atque fluxionibus salutare est: affricturn quoque, dentes expurgat. Cæterum crudum si accendatur, odore serpētes fugat. In aceto verò feruefactum si ore colluatur, interiorum dentium dolores mitigat.

De Erucę. CAP. LXIII.

ERUCÆ quę in oleribus gignuntur, à venenatarum bestiarum morsibus eos feruntur tutos præstare, qui ipsas ex oleo peruncti fuerint.

De Cantharidibus. CAP. LXV.

CANTHARIDES quæ in frumentis leguntur, ad recondendum idoneæ sunt. Eas in vas non picatum immittito, ac ipsius osculum raro puròque linteo obligatum circumuertito ad vaporem feruentis aceti quàm acerrimi: tandiùque inuersum fictile contineto, donec illæ suffocentur: tandem lino transfixas reponito. Porrò efficacissime sunt quæ variæ visuntur, luteasque habent in pennis transuersas lineas, quæque oblongo sunt corpore, crassæ, & blatarum modo præpingues. Sed inefficaces & imbecillæ, quæ vnius sunt coloris.

De Buprestis. CAP. LXVI.

Simili modo reponuntur & buprestes, quæ sunt è cantharidum genere, itémque pinorum eruæ. Sed & hæ supra cribrum suspensum feruenti cinere paulisper intostæ, reconduntur. Vis ipsarum communis septicæ, exulceratoria, & excalfactoria: qua de causâ medicamentis admiscuntur, quibus carcinomata, lepræ & impetigines feræ curantur. Menses quoque cient, pessis emollientibus additæ. Porrò nonnulli cantharidas antidotis admistas etiam hydropicis auxiliari prodiderunt, quippe quæ vrinas movent. Alij ipsarum alas ac pedes iis qui illas hauserint pro antidoto esse tradiderunt.

L. ij.

De Salamandra. CAP. LXVII.

SALAMANDRA, lacertæ genus est, iners, **S**varium, quòdque frustra creditum est ignibus non vri. Vim habet septicam, exulcerantem, ac denique calfactoriam. Additur in medicamenta septica & lepras abolentia, quemadmodum & cantharis: ac simili quoque modo reponitur. Vsta verò, pilos cum oleo abolet. Cæterùm exenterata, detractis pedibus & capite, in melle seruatur ad eundem vsum.

De Araneo. CAP. LXVIII.

ARANEVS, quem holcum aut lycon, id est, raptorem aut lupum alij nominant, cum emplastro subactus & linteolo inductus, ac fronti aut temporibus impositus, tertianos circuitus perlanat. Tela eius apposita, sanguinem sistit, & vlcera quæ summam cutem occuparunt ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterum aranei genus, quòd candidam, tenuem, densamque telam orditur. Hoc aluta inuolutum, & de lacerto suspensum, quartanis circuitibus mederi narratur. Decoctum autem ex rosaceo & infusum, aurium doloribus auxiliatur.

De Lacerta. CAP. LXIX.

LACERTAE caput tritum & impositum, aculos & omnia corpori infixæ extrahit.

hit. Sed & formicantes verrucas & pensiles, quas acrochordonas vocant, clauoſque tollit. Iecur ipſius dentium cauernis inditum, dolores eximit. Tota verò diſſecta & impoſita, iſtos à ſcorpione leuat.

De Sepe. CAP. LXX.

SEPS, quam nonnulli lacertam Chalcidiam vocant, ex vino pota, quos momorderit iis medetur.

De Scinco. CAP. LXXI.

SCINCUS quidam in Ægypto, alius in India, alius ad mare Rubrum gignitur. Eſt & alius, qui apud Libyam Mauritaniam fluuium reperitur. Eſt verò crocodilus terreſtris ſui generis, qui addito naſturtio ſale conditur. Aiunt porrò partem eam quæ renes amplectitur, drachmæ pondere in vino potam, Venereſ accédendi vim habere: at tamen lentis decocto cum melle, aut ſemine lactucæ cum aqua potio intensam illam Veneris cupiditatem inſuberi. In antidota quoque additur.

De Terrenis Vermibus. CAP. LXXII.

TERRENI vermes triti & impoſiti, præciſos neruos glutinant, ac tertianas quoque ſoluunt. Decocti verò cum anſerino adipe & inſtillati, affectis auribus medentur. In oleo autem decocti ſi oppoſita auriculæ inſundantur, dentium doloribus

L. iij.

præstant auxilium. Triti quoque & cum paf
so epoti, vrinas ciunt.

De Mure araneo. CAP. LXXIII.

MVS araneus dissectus & impositus, con
tra suos morsus remedio est.

De Muribus. CAP. LXXIIII.

MVRES domesticos dissectos scorpio
num ictibus vtiliter imponi est in cõ
fesso: si verò inassati à pueris in cibo suman
tur, ipsorum oris saluam exiccare.

De Lacte. CAP. LXXV.

LAc generatim omnè boni succi est, cor
pus alit, ventrem mollit, stomachum &
intestina inflatione vexat: vernum tamen a
quatius æstiuo: & quod è viridi pascuo est,
aluum magis emollit. Probatum candidum
& æquali crassitudine, quòdque vngui in
stillatum, conglobatur. Aluum minus ten
tat caprinum, quoniam capræ astringenti
pabulo magna ex parte vescuntur, quercu,
lentisco, frondibus oleaginis, & terebinto:
quam ob causam stomacho etiam euadit
accommodatum. Quillum autem crassum
est, dulce ac præpingue: sed non vsque adeò
stomacho vtile. At bubulum, asininum, & e
quinum, aluum magis soluunt, ipsamque
turbant. Quibus verò in locis scamonium,
veratrum, mercurialis & clematis sunt pro
pabulo, lac omne ventrem stomachumque
subuer-

ſubuertit: quale in Veſtinis montibus à nobis obſeruatum eſt. Si quidem capræ veratri albi folia cùm primùm erumpunt depaſcentes, & ipſæ euomunt, & lac quoque reddunt euertendi ſtomachi vim habens atque nauſeoſum. Porrò decoctum lac omne, & id quidem maximè à quo ſilicum ignitorum vi portio tenuior exhausta eſt, ventrem aſtringit, ac omnibus in vniuerſum internis exulcerationibus auxiliatur: præſertim verò gutturis, pulmonis, inteſtinorum, renum, ac veſicæ. Quin & contra ſummæ cutis pruritus, papularum eruptiones & vitiatos corporis ſuccos recens exhibetur cum melle crudo, addito ſale & exigua aqua dilutum. Minùs verò inflat, quodcunque ſemel feruefactum eſt. Cæterum decoctum cum calculis ad dimidias, alui fluxiones vlceratione comitatas adiuuat.

De Sero lactis. CAP. LXXVI.

Lac quodcunque, implicitum habet ſibi ſerum: quod quidem à lacte diuiſum, redditur ad purgationem efficacius. Exhibetur porrò quibus citra acrimoniam deiectionem moliri volumus, vt melancholicis, comitialibus, atque in lepra, elephantiaſi & papularum toto corpore eruptionibus.

De Schiſſo lacte. CAP. LXXVII.

Diuiditur autem lac omne, ſi fictili nouo

L. iij,

ferueat, & ficulneo ramo recens defecto meueatur: ac posteaquam bis terve efferbuerit, affundatur aceti mulsi totidem cyathi, quot sunt heminae lactis: ita enim discedit serum ab eo quod caseosum est. Sed oportebit ut ne lac feruendo circumfundatur, inter coquendum continenter spongia ex frigida fictilis labrum detergere, sextariumque argenteum frigidae aquae plenum demittere. Bibitur porro serum heminis per interualla singulis vsque ad quinas, ita ut intercedentibus spatiis potantes deambulent. Lac autem recens, etiam efficax est contra rosiones & inflammationes à medicamentis exitiis factas, ut à cantharide, pinorum eruca, salamandra, aut bupreste, auripigmento, dorycnio, acōnito, aut ephemero. Ad hoc verò priuatim bubulum maximè confert. Gargarizatur & ad oris ac tonsillarum exulcerationes. Asininum verò peculiariter ore collutum, gingiuas dentésque stabilit. Fluxiones autem alui vlceratione comitatas ac tenesmos, ouillum, bubulum, aut caprinum candentium silicum ope decoctum, sistit. Quinetiam per se & cum hordeacea pristana aut chondri cremore infusum, rosiones intestinorum magnoperè mitigat: exulceratae quoque vuluæ infunditur.

De

De Lactō muliebri. CAP. LXXVIII.

Lac muli bre dulcissimum est, & maximè alit. Mammis exuctum, prodest ad stomachi rosionem ac tabem: valet & contra haustum leporem marinum. Thuris verò pollini admixtum, oculis ab ietu cruore suffusis instillatur. Podagricis quoque vtile est, cum meconio & cerato illitum. Cæterùm lac omne contrarium spleneticis, hepaticis, vertiginosis, comitialibus, neruorum vitio laborantibus, febres habentibus & capite dolentibus: nisi si quis purgationis gratia, vti demonstratum est, schistum exhibeat. Sunt qui narrent lac primiparæ canis perunctum pilos abolere, ac potum contra venena antidoti vicem obtinere, necnon & mortuos foetus eiicere.

De Caseo recens. CAP. LXXIX.

CASEVS recens ac minimè salus in cibo sumptus, probè alit, stomacho vtilis est, ac facillè in membra distribuitur: corpus auget, aluúmque moderatè mollit: alius tamen alio præstantior est, pro natura lactis è quo conficitur. Decoctus autem & expressus, dein inassatus, aluum sistendi vim acquirit: prodest verò impostus oculorum inflammationibus atque fugillatis. At qui recens salitus est, si comedatur, minus alimenti præbet, ad minuendum corpus idoneus

est, stomacho aduersatur, aluum denique & interanea offendit. Vetusior, aluum fistit. Caterum quod è caseo manauit serum, canes quàm optimè alit.

De Hippace. CAP. LXXX.

Quod Hippacen vocant, caseus est equinus: qui quidem virus redolet, at magnopere alit, bubulo proportionè respòdens. Sunt tamen qui equinum coagulum hippacen appellauerint.

De Butyro & eius fuligine.

CAP. LXXXI.

LAVDABILE paratur Butyrum è lacte pinguisimo, quale ouillum est: fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur. Molliendi facultate præditum est, vimque habet olei: vnde & largius epotum, & aluum relaxat, & contra venena, si desit oleum, usurpatur. Cum melle affricum, dentitiones adiuuat, gingiuarum pruritus in infantibus & oris vlcera emendat. Foris verò illitum, corpus reddit habitius, & à psydracis tuerur atque conseruat. Est & efficax contra inflammationes ac duritias vuluæ, quod certè quidem neque putidum neque vetustum fuerit: ad dysenterias quoque & coli vlcerationem infunditur. Denique in suppuratoria medicamenta vtiliter additur: maximè verò in neruorum, meningum, vesicæ,

fiæ ac ceruicis vulneribus: Illud ipsum replet, purgat, & carnem creat: necnon & ab aspide commorsis impositum prodest. Recens etiam oploniis pro oleo ammiscetur, vti & pſacentis adipis vice. Colligitur verò è butyro fuligo hunc in modum: In lucernam nouam infusum butyrum accendito, & vbi operculaueris, fictili in modum siphunculi factò & supernè quidem angusto, ima verò parte foramina clibani instar habète cremari finito: ac vbi primum absumptum fuerit butyrum, aliud subinde affundito, dum fuliginis quantum desideras coaceruaueris: tandem penna deradito, ac vitor. In medicamentis oculorum vim habet exiccandi & adstringendi: fluxiones verò cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Lanis. CAP. LXXXII.

LANÆ succidæ molles è collo feminibusque, laudatissimæ. Subueniunt inter initia vulneribus, contusis, desquamatis, liquidis, & ossium fracturis, aceto & oleo aut vino imbutæ. Siquidè liquores facîle combibunt quibus immerguntur, & propter adherentes sorles (æſypum vocant) emolliendi vim habent. Efficaces quoque sunt ad capitis, stomachi & alius cuiusuis partis dolores, si cum aceto & rosaceo imponantur.

De Lanis & Stn. CAP. LXXXIII.

Crematæ verò lanæ, crustas inducendi, carnis excrescentias cohibendi, vlceraque ad cicatricem perducendi vim habent. Porro mundæ & carptæ in fictili crudo cæterorum more vruntur: quin & ad eundem modum lanæ marina purpura infectæ tomenta cremari solent. Nonnulli verò cum sordibus lanas carminant, quas posteaquàm melle irrigarunt, similiter vrunt. Alij in fictili oris patuli verucula inter se distantia disponunt, ac tenues tædarum assulas infsternunt: supra has verò lanas ipsas componunt carptas & oleo ita imbutas, vt ne tamen destillent, rursúmque assulas & lanas vicissim intersternunt: tandem leuiter tædas succendunt, vsúmque cinerem tollunt. Quòd si qua pinguitudo aut pix è tæda defluxit, simul & semel collecta reconditur. Cæterùm lauatur ille lanarum cinis ad oculorum medicamenta, in fictili labello addita aqua & manibus vehementiùs conturbata: cùmque subsederit cinis, aqua effunditur, ac rursum affunditur alia, paritérque conturbatur: tandiúque id fit, donec is admotus lingue minimè mordeat, sed quodammodo astringat.

De OEsypa. CAP. LXXXIIII.

OEsypum dicitur, è succidis lanis collecta

cta pinguitudo: quam sic præparabis. Lanæ
 sumito molles, succidas, radícula non cura-
 tas, & aqua calida eluito, simulque sorditiẽ
 omnem exprimito. Hanc in labellum oris
 ampli conuicito: ac vbi aquam affuderis, li-
 gula grandiorive cochleari magno impetu
 refundito ex alto demittẽs, dum spumescat:
 aut rude lignea validiusculè conturbato, dũ
 multa & sordida spuma colligatur: deinde
 marina respergito. Atq; vbi cõsederit quod
 supernatabat pingue, in alterum vas fictile
 recipito: & affusa in labellum aqua hãc de-
 nudò agita, tũmque marina spumam per-
 fundito, ac demum excipito. Hoc tantis-
 per facito, dum consumpta pinguitudine
 non ampliùs spuma supersit. Collectum
 porrò celypum vbi manu subegeris, confe-
 stim, si qua infedit spurcicia, hanc tollito:
 guttatimque exclusa priore aqua, aliam af-
 fundito, & manu misceto, donec admotum
 linguæ celypum minimè mordeat, sed quo-
 dammodo astringat, ac pingue, purum, can-
 didumque apparat: tandem in fictili vase
 ita condito. Verùm hæc omnia æstiuo sole
 fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida
 aqua eluunt, & manibus, non lecus atque
 ceratum mulieres, confricant: ita enim can-
 didius redditur. Alij postquam lanas laue-
 runt, sordẽsque expresserunt, has in lebetẽ

lento igni ex aqua decoquunt, & collectum pingue quod supernatat aqua, vti dictum est, eluunt, excolatúmque in fictilem patellam, quæ calidam aquam contineat, lineo panno operculant & Soli exponunt, donec sat crassum candidúmque euadat. Nonnulli denique post biduum effusa priore aqua, aliam affundunt. Præstantius est, è lanis radícula non curatis, læue, lanarum succidarum virus olens, quóddque, dum in concha cum aqua frigida manu fricatur, albescit, nihilque in se durum aut compactum habet: veluti quod cerato aut adipe adulteratur. Porro vim habet exalfaciendi, emolliendi, & vlcera explendi: maximè verò sedis ac vuluæ, cum meliloto & butyro: in vellere appositum, partus & menses euocat: valet & ad vlcera tum aurium, tum etiam genitalium, cum anserino adipe. Est & efficax ad arrosos scabiososque oculorum angulos, itémque genas callosas ac ciliarum defluuio laborantes. Caterùm in testa noua torretur cespum, dum in cineres redactum pinguitudinem amittat. Ex ipso quoque fuligo colligitur eo quo demonstrauimus modo, quæ ad oculorum medicamenta conuenienter additur.

De Coagulo. CAP. LXXXV.

LEPORIS coagulum ternum obolorum pondere ex vino, confert ad venenatarum bestiarum morsus, itemque cœliacis, dysentericis, ac fœminis fluxione ab utero laborantibus: quin & in grumos concreto sanguini, ac eiusdem à pectore reiectionibus auxiliatur. Post menstruam purgationem [& paulò ante coitum] vulvæ cum butyro appositum, conceptionem adiuvat: potum verò idem, partus enecat, & à purgatione menstrua præstat. mulieribus ut ne concipiant. At equi coagulum, nonnullis hippace dictum, priuatim cœliacis, dysentericisque conuenit. Hædi verò, agni & hinnuli, dorcadis, platycerotis, dorci ac cerui, itemque vituli ac bubali coagula similibus sunt prædita viribus: siquidem contra haustum aconitum ex vino, & ad concretum lac ex aceto conuenienter assumuntur. Priuatim autem hinnuli coagulum subditum à purgationibus ad triduum, conceptum impedit. Verùm marini vituli coagulum, pares castoreo vires obtinet: maxime verò comitialibus & vulvæ strangulationibus in potu conferre creditur. Porro marini vituli coagulum hoc experimêto deprehenditur, Sumito alicuius alterius animantis, præcipuè verò agni, coagulum, & affusa aqua pau-

lisper dimittito : tùm postea aquam, in qua illud maduerit, vituli marini coagulo superinfundito. Quod enim sincerum ac legitimum fuerit, illico in aquam liquecet: quod tale non fuerit, simile sibi permanebit. Excipitur autem vituli marini coagulum, catulis qui nondum vnà cum matribus naturre possunt. Cæterùm in vniuersum Coagulum omne dissipata cogit, & coagulata soluit.

De Adipe. CAP. LXXXVI.

ADEPS anserinus aut gallinaceus recens & sine sale inueteratus, ad vuluæ vitia proficit. At sale conditus, quique acrimoniam vetustate contraxit, vuluæ inimicus est. Horum quempiam recentem membranulis exemptis in nouam fictilem ollam conuicito, quæ duplo tantundem capiat, quantum est eius adipis quem curari oporteat. Dein vbi acerrimo Soli vas diligenter operculatum exposueris, eliquescentem inde humorem in alterum fictile vas excolato, dum quidquid est adipis absumptum fuerit: mox cum liquorem loco vehementer frigido ad vsum recondito. Sunt qui insolationis vice, supra calidam aquam, aut super tenui & elanguida pruna, ollam collocant. Est & alia curandi ratio huiusmodi: Exemptis membranulis teritur aleps, & in ollam
lam

lam coniectus eliquatur, insuper asperso minuti salis momēto: dein lineo colo transfusus reperitur. Talis porrò in ea medicamenta vtiliter additur, quæ lassitudines & fatigationes leuant.

De Suillo & Vrsino adipe.

CAP. LXXXVII.

Suillus autem & vrsinus adeps hoc curantur modo: Sumito recentem ac præpinguem, qualis is est qui renibus detrahitur: & in largiorem aquam cœlestem quàm frigidissimam exemptis pelliculis inamittito, manibusque terito, ipsum accuratè fricans ac veluti distringens: deinde vbi noua aqua subinde abluens, in ollam fictilem duplè capacitatis indito: atque affusa aqua quæ adipem superet, supra leues prunas ponito, & spatha misceto. Postquam verò eliquatus fuerit, ipsum colo in aquam transfundito, finitoque refrigerescere: tùm diligenter exclusa guttatim omni aqua, in ollam aliam priùs elotam rursus demittito, & infusa aqua sensim eliquato. Inde detractum, vbi facem paulisper subsidere permiseris, in pilam spongia madefactam defundito. Ac vbi concreuerit, detractis quæ in imo resident sordibus, tertio tandem citra aquam eliquato, & translatum postea in pilam repurgatumque in fictile vas iniicito, quod opercu-

M. j.

tatum loco per quàm frigido reponatur.

De seuo hircino, ouillo & ceruino.

CAP. LXXXVIII.

Hircinum, ouillum, in superque ceruinum seuum ita curare oportet: Ex his quodlibet sumito, quale antè dictum est, & lotum, tunicis, vt in suilli mètione dictum est, exemptis, indito pilæ vt subigatur & mollescat, atque affusa paulatim aqua fricato: dum neque sanguinolètum quicquam excernatur, neque pinguitudo supernatet, sed illa nitida limpidaque spectetur. Postmodùm vbi in fictilem ollam conieceris, ac insuper aquam addideris vt superemineat, leui prunæ indito & agitato. Vbi verò totum liquidum fuerit, ac translatum in aquam refrixerit, iterum in loto fictili eliquato, & quæ antè diximus similiter facito. Tùm vbi tertio citra aquam liquefeceris, in pilam liquore perfusam excolato, refrigeratùmque, vti de suillo dictum est, recondito.

De seuo bubulo. CAP. LXXXIX.

Bubulo quoque seuo renibus maximè detracto eximendæ pelliculæ, ipsùmque aqua marina ex alto petita eluendum: mox in pilam coniectum diligenter tundendum, aspersa maris aqua. Cùm verò totum dissolutum fuerit, in fictilem ollam immittendum, & affusa aqua marina quæ non infra
dodran-

drantem superemineat, coquendum, donec proprium odorem amiserit. Deinde ad singulas seu Atticas minas, ceræ Tyrrenicæ quaternæ drachmæ iniiciendæ. Excolatum, detracta quæ in fundo residet immunditie, in ollam nouam reponendum: tandem opertum Soli quotidie exponendum, vt putido odore abolito ad candorem reducatur.

De Adipe taurino, pantherino ac leonino.

CAP. XC.

Taurinum verò seuum sic curari debet: Hoc quoque recēs ac renibus euulsum profuente aënis aqua abluito, detractis que tunicis in ollam fictilem nouam indito, & inperfo exiguo sale liquefacito: deinde in aquam pellucidam excolato. Ac vbi concrefcere cœperit, iterum manibus valdè confricando eluito, aqua subinde effusa refusaque, dum probè lotum fuerit. Rursum in ollam coniectum cum pari modo vini odorati decoquito. Et cum secundo efferbuerit, sublata ab igni olla ibidem seuum pernoctare finito. Postridie si qua graucolentia supersit, in alteram ollam nouam translatum odorato vino perfundito, ac eadem quæ priùs facito, donec omne odoris virus euanuerit. Liquatur & sine sale, ad nonnullos præsertim affectus, quibus sal aduersari solet: sed

M. ij.

ita præparatum non magnoperè albescit. Eodem quoque modo pantherina & leonina, aprugna, camelina & equina, hisque similia pinguia preparari oportet.

Quomodo pingue odoramenti imbuendum sit.

CAP. XCI.

Vitulinum autem ac taurinum pingue, nec non ceruinum, atque etiam huius animalis medulla odoramentis imbuuntur hinc in modum: Pingue quod odoratum reddi debet, demptis membranis quo diximus modo clotum, ac vino odorato nulla maris aqua diluto feruefactum, tandem ab igne tollito, ac inibi pernoctare finito. Tum altero eiusdem generis vino ac eadem qua priùs mensura affuso, ipsum colliquato, & accuratè defæcato: mox nouem eius heminis iunci Arabici drachmas septem adii-cito. Quòd si ipsum flagrantioris odoris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmas superaddito, cum palmæ, cassiæ & calami totidem singulorum drachmis: aspalathi & xylobalsami, ana drachma vna: adde & cinnamomi, cardamomi, nardi, ana vnciam vnam. Omnia verò minutiùs contundantur: deinde affuso vino odorato, vas operculatum supra carbones firmiter collo cato, ac ter omnia conferuefacito: tùmque vas ab igni semotum pernoctare finito. Postridie

vino

vino effuso, nouoque generis eiusdem addito, ter simili modo conferuefacito atque dimittito. Manè verò, exempto pingui vinum effundito, & ablato vase, purgatoque quod imo subsidens hæserat, ipsum eliquato: postremò excolatum ad vsus recondito. Hoc eodem modo imbuitor odoramentis, quod antea curatum est. Verùm antedicta pinguia in sequentem modum priùs inspissari par est, quò faciliùs odoramentorum vires in se recipiant. Itaque assumens quodcunque horum volueris, cum vino feruefacito, simul immisso myrti ramulo, serpyll. ac cypero, insuperque aspalatho exactiùs tuso. Aliqui tamen ad hunc vsus vno duntaxat horum contenti sunt. Cum autem tertio efferbuerit, leniter exemptum & linteo transfusum, odoramentis, vti demonstratum est, imbuito: Sed & adipem ita quoque priùs inspissantur. Adipem quencunque volueris recentem, sanguinis expertem, aliasque habentem notas quas sæpe retulimus vbi contuderis, in ollam nouam iniicito: & infuso vino albo odorato vetere quod digitorum octo altitudinem superet, igni lento conferuefacito, donec odorem natium deposuerit, ac vinum potiùs redeat. At vbi deposito vase refrixerit, duas adipis minas eximito, & in ollam mittito,

M. iij.

adiicitóque vini eiusdem heminas quatuor,
 feminis loti (eius inquam, cuius ligno ti-
 biarum artifices vtuntur) tusi minas qua-
 tuor, ac lento igni identidem agitando co-
 quito. Cùm autem adiposam grauecolétiam
 omnem penitus deposuerit, excolatum re-
 frigerari finito. Tùm sumito aspalathi tusi
 minam vnã, amaracini floris minas qua-
 tuor, ac vino vetere subigito, finitoque no-
 ctẽm vnã combibere. Postridie in ollam
 fictilem nouam tricongialẽ ea simulque
 adipem demittito, & addito vini dimidiõ
 congio simul omnia feruefacito. Põst vbi
 spissamentorum omnium vim & odorem a-
 deps ascuerit, igni detractum excolatũ-
 que refrigerato ac reponito. Quòd si odo-
 ratiorem reddere volueris, myrrhæ pinguis-
 simæ drachmas octo vino multorum anno-
 rum dilutas ammisceto. Gallinaceum au-
 tem & anserinum adipem ita possis odori-
 bus imbuerẽ: Cuiusuis eorum curati hemi-
 nas quatuor sumito, & olla testacea excipi-
 to: ac erysiceptri, xylobalsami, insupérque
 palmę elatę & calami exactè tusi, ana drach-
 mas xii admisceto: adiectóque vini Lesbij
 veteris cyatho vno, prunis admoeto, ac ter
 conferuefacito: mox vase sublato ab igne,
 quæ in eo sunt diem vnã noctẽmque re-
 frigerari finito. Postridie liquata per pan-
 num li-

nam lineum mundum in vas nitidum ex-
 celato. Vbi verò coierit adeps, concha e-
 xemptum in fictile vas nouum coniicito,
 quod arcè operculatum loco perquàm fri-
 gido reponatur. Cæterùm hæc hyberno
 tempore peragenda sunt: neque enim æsta-
 te adeps concrefcit. Sunt qui quò faciliùs o-
 mnia coeant atque conctescant, ceræ Tyr-
 rhenicæ momentum admiscant. Eadem ve-
 rò arte suillus adeps & vrsinus, cæterique id
 genus, odoramentis imbuuntur.

Quomodo adeps sampsuchi odore imbuatur.

CAP. XEII.

Porro sampsuchi odore adeps imbuatur
 hoc modo: Bene curati adipis, præsertim-
 que taurini, minam vnam sumito, & sam-
 psuchi maturi accuratè confusi seſquimi-
 nam misceto: atque inſperſo largiore vino
 offas conformato, cælque in vafe operto re-
 positas pernoctare ſinito. Maturinò in ficti-
 lem ollam iniectas affuſa aqua leuiter co-
 quito: cùmque ſuum odorem adeps exuerit,
 ipſum excolatum ac probè operculatum
 noctem totam quieſcere ſinito. Poſtero die
 paſtillum eximito, ac deterſa ſorde que fun-
 dum petierat, iterum ſampsuchi confuſi, vt
 dictum eſt, ſeſquiminam aliam adiicito, ſi-
 militérque in offas cogito. Aliis quoque
 quæ antè diximus peractis, decoquito &

M. iiii.

colo traicito: ac detracta si qua fundo hæst spurcitia, loco perfrigido reponito.

De Adipe Anserino & Gallinaceo.

CAP. XCII.

At si quis incuratum adipem anserinum, gallinaceum, aut vitulinum, à putredine tueri velit, ita faciendum est: Ex his assumptum recentem quemuis adipem diligenter eluito, & supra cribrum in umbra perflandum aëri exponito: ac vbi siccatus fuerit, in linteum mundum iniicito, & manibus vehementer exprimito: dein lino traictum umbroso in loco suspendito, & post multos dies noua charta inuolutum loco perfrigido recondito. In melle quoque aseruata pingua, imputria permanent.

Adipum & c. CAP. XCIII.

Vim habent adipēs omnes excalfaciendi, molliendi atque rarefaciendi. Taurinus tamen adeps, itēque bubulus ac vitulinus, quodammodo astringunt: ad hos proximē accedit leoninus, quem aiunt etiam insidiantibus resistere. Elephantinus verò ac ceruinus peruncti, serpentes fugant. At caprinus, astringentior: qua ex causa cum polenta, rhoë & caseo decoctus, dysentericis, exhibetur, & cum prissanæ succo infunditur. Ipsorum quoque ius phtaisicis in fortitione prodest, ac iis etiamnum qui cantharidas

tharidas hauserunt vtiliter datur. Hircinus porro, vt qui validissime discutiat, podagricis auxiliatur, cum caprinis baccis & croco subactus & impositus. Sed & huic quoque ouillus proportionem respondet. Suillus autem, ad vuluæ sedisq; vitia accommodatur: & igni quoque ambustis conuenit. Idem sale conditus & quàm vetustissimus, excalfacit & emollit: vino verò lotus, pleuriticis prodest. At cinere aut calce exceptus, tum œdematis, tum inflammationibus ac fistulis conuenit. Asininum autem tradunt cicatrices corpori concolores reddere. Porro anserinus & gallinaceus, muliebribus malis conueniunt, nec non etiam ad labiorum rimas, ad curandam faciei cutem, & contra aurium dolores. Vrsinus verò, alopecis capillos restituere creditur, ac pernionibus quoque subuenit. At vulpinus, medetur aurium doloribus. Fluiatiliū autem piscium adeps, inunctis oculis claritatem affert, si quidem in sole liquatus mellisque admistus fuerit. Viperinus verò, contra oculorum hebetudines ac suffusiones etiam efficax est, additis cedriæ, mellis Attici & olei veteris æquis partibus. At pilos abolet alis euulsos, si recens ac per se ad radicem vestigia illinatur.

De Medullis. CAP. XCV.

EX medullis laudatissima est ceruina: mox vitulina: post hanc taurina, deinde caprina & ouilla. Colliguntur verò ætatis ea parte quæ autumno proxima est: aliis enim anni temporibus, sanguinis concretum & veluti caro friabilis in ossibus reperitur: sed neque facillè dignoscitur, nisi ab eo qui ipsam ossibus extraxerit atque reposuerit. Omnes porrò medullæ molliunt, rarefaciunt, ad apothepiam valent, & ulcera explent. Ceruina verò peruncta, venenatas quoque bestias fugat. Curatur autem recens, selectis ossibus adipis in modum: nam & affusa aqua primùm subigitur, deinde per linteum excolatur, ac similiter eluitur, donec aqua pura conspiciatur. Postmodùm in duplici vase liquatur, excepta sordè penna, si qua innatet, & in pilam transfunditur: posteaquàm verò coierit, fæce quæ subsidet accuratè derasa, in fistili vase nouo reponitur. Quòd si libet incuratam recondere, eadem omnia facito, quæ de gallinæ & anserino adipe demonstrauiamus.

De omni felle genere. CAP. XCVI.

FEL omne reconditur hoc modo: Acceptum recens, vbi os folliculi lino præligaueris, in aquam feruētē deponito, tantūque dimittito, dum quis trium stadiorum spa-

ram spatium conficeret: dein exemptum
sicato loco umbroso ac minimè humecto.
Sed quod ad oculorum medicamenta pla-
cebit adiacere, lineo filo deligatum in lague-
nulam vitream, quæ mel habeat, iramittito:
& circa lagenulæ osculum obligato fili prin-
cipio, operculum addito atque recondito.
Omnia porrò fellis genera acria sunt & ex-
alsfaciunt: maioris tamen minorisve effica-
ciæ ratione inter sese differunt. Siquidem
prestantioris effectus esse videntur fella ma-
rini scorpionij, piscis qui callionymus dicitur,
marinæ testudinis & hyænæ: itémque per-
dicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & capræ syl-
uestris: quod quidem priuatim confert ad
incipientes *suffusiones*, caligines, argema &
genarum *scabritias*. Ouillo, hircino, suillo,
atque etiã urfino taurinum efficacius. O-
mnia verò aluum ad deiectionem inuitant,
preesertim infantibus, si quis eo intinctum
lanæ tomentum sedi admoueat. Priuatim
taurino anginosi cum melle perunguntur,
ac sedis vlcera etiã perfanantur, & ad ci-
atricem vsque perducuntur. Medetur &
purulentis auribus, earumque fracturis cum
lacte caprino aut muliebri: earundem verò
sibilo, cum porri succo instillatum. Ammi-
scetur quoque vulnerariis emplastris, & cir-
cumlitionibus quæ contra venenata para-

tur. Phagedænicis etiam vlceribus, ac pudenti serotique doloribus ex melle prodest. Lepras etiamnum ac furfures cum nitro aut terra Cimolia exterit potentissimè. Ouilum & vrsinum, contra eadem pollent, sed inefficaciora sunt: ac vrsinum quidem elegmate seu linctu comitiales adiuuat. At verò fel testudinis valet ad anginas & in ore infantium nomas: idem naribus inditum, comitialibus prodest. Syluestris capræ felle peruncto peculiariter lusciosi sanantur. Hircinum idem præstat, thymiaque abolet, & luxuriantes elephantorum extuberationes illitu reprimat. Suillum autem, contra aurium vlcera cæteraque omnia vtiliter vsurpatur.

De Sanguinis Variis generibus.

CAP. XCVII.

SANGVIS anseris, anatis & hædi vtiliter in antidota miscetur. Palumbi autem, turturis, columbæ ac perdicis, recentibus oculorum vulneribus: iisdem sigillatis seu sanguine suffusis, ac lusciosis illinitur. Peculiariter verò columbæ sanguis, erumpentem è meningibus sanguinem inhibet. Hirci autem, capræ, cerui & leporis sanguis in assatus sartagine & assumptus, dyenterias & celiacorum profluvia sistit. In vino verò potus, contra toxica efficax est. Leporinus calens

calens adhuc illitus, faciei maculas à Solis ardore contractas & lentigines emendat. Caninus commodè propinatur à cane rabioso demorsis, iisque qui toxicum hauserint. Testudinis, terrestris epotum sanguinem tradunt prodesse comitialibus. Marinae autem testudinis, cum vino, leporis coagulo & cumino potus, contra venenatarum bestiarum morsus & hausta rubetæ venena conuenit. Taurinus cum polenta impositus, duritias discutit emollitque. At equorum admissariorum sanguis, in septica seu erodentia pharmaca additur. Chamæleonis autem, similiterque viridium ranarum sanguine palpebrarum pilos aboleri creditum est. Menstruus verò fœminæ sanguis, existimatur circumlitu præstare ne concipiant mulieres, itémque si eum ipse supergrediantur. Cæterùm illitus, leuat podagræ dolores & erysipelata.

De Fimo. CAP. XCVIII.

ARMENTALIS bouis fimus, si recens admoueat, inflammationes ex vulneribus lenit: foliis autem inuoluitur, & cinere feruenti calefit, atque ita imponitur. Simili quoque modo applicitus vice fatus, coxendicis cruciatus compescit. Ex aceto verò illitus, duritias, strumas & panos discutit. Priuatim verò bouis masculi fimus, pro-

lappum vterum suffitu restituit: accensi quoque nidore culices abiguntur. Caprarum, præsertimque in montibus degentium, bacæ ex vino bibita, regium morbum emendant: cum aromatibus verò potæ, menses ciunt, & partus euocant. Sicca tritaque & cum thure in vellere apposita, fluxum muliebrem cohibent, aliâque sanguinis eruptiones ex aceto compescunt. Vsta & cum aceto aut oxymelite illita, alopecii medentur. Cum axungia verò adhibita, podagricis sunt auxilio. In aceto aut vino decocta, serpentium moribus, herpetibus, erysipelatis & parotidibus imponuntur. **Quin** & **ischiadici** vstio earum ope administratur vtiliter hunc in modum: In eo cauo quod est inter pollicem & indicem, qua parte pollex carpo committitur, lana oleo imbuta prius substernitur, ac deinde singulatim imponuntur fini caprini feruentes pilulæ, donec sensus per brachium ad coxendicem perueniat, dolorémque mitiget: atque adustio eiusmodi, Arabica appellatur. At verò sterco ouillum ex aceto impositum, sanat epinyctidas, clauos, thymos & pensiles verrucas: itémque ambusta igni, cerato rosaceo exceptum. Aprugnum autem aridum in aqua aut vino potum, sanguinis reiectionem silit, ac diuturnum sedat lateris dolorem: sed ad
rupta

rupta & conuulsa ex aceto bibitur: luxatis
verò exceptū cerato rosaceo medetur. Por-
rò tam asinorum quàm equorum simum,
siue crudum, siue crematum, addito aceto
sanguinis eruptiones cohibet. Armentino-
rum verò qui herba pascuntur siccum si-
mum, insiccatum vino, mox bibitum, à
scorpione ictis magnoperè auxiliatur. Co-
lumbinum, quoniam vehementiùs & excal-
facit &urit, hordeaceæ farinae vtiliter ad-
miscetur, & ex aceto quidem, strumas discuti-
tit: carbunculos verò emarginat, cum mel-
le, lini semine & oleo tritum: necnon etiam
ambustis igni medetur. Gallinaceum hæc
eadem, sed inefficaciùs præstat. Priuatim ta-
men contra lethales fungos & coli crucia-
tus confert, si ex aceto aut vino bibatur. Ci-
conie verò simum ex aqua potum, comitia-
libus prodesse creditur. At vulturinum suf-
fumigatum, partum excutere traditur. Mu-
rinum autem tritum cum aceto & illitum,
alopecius medetur: cum thure verò & mulso
potum, calculos expellit. Sed & subditæ in-
fantibus muscerdæ, aluum ad deiectionem
stimulant. Caninum sterces, quod per Cani-
culæ ardores exceptum fuerit, aridum cum
vino aut aqua potum, aluum cohibet. At
humanum recens impositum, vulnera ab
inflammatione vindicat, simul & aggluti-

nat. Siccum verò cum melle perunctum, anginosi auxiliari traditur. Terrestris autem crocodili finum, mulieribus confert ad colorandam illustrandamque faciem. Optimum verò, quod candidissimum & friabile, amyli modo leue, in humore statim eliquescens: quòdque cum teritur subacidum est, fermentumque redolet. Sunt qui id vendant adulteratum fimo non dissimuli sturnorum, quos oryza pascunt. Alij amyllum aut Cimoliam subigunt, & inducto paululum anchusæ colore per rarius cribrum in tabulas exprimunt: mox illud qualecunque est vermiculorum specie siccatum pro terrestris crocodili stercore vendunt. [Cæterum humanum stercus siccum, cum melle subactum & gutturi impositum, quemadmodum & caninum, anginosi opitulari inter arcana reperimus.]

De Vrina. CAP. XCIX.

HUMANAM vrinam suam cuique bibere prodest contra viperæ morsus & lethalia pharmaca, incipientemque hydropem. Marinorum verò echinorum, ac scorpionis itidem marini, draconisque ictus, conuenienter ea fouentur. Canina, rabidi canis morsibus perfundendis idonea est: lepras quoque & pruritus nitro addito exterit. Sed vetus, achoras, furfures, psoras & ferui-

& feruidas eruptiones potentiùs extergit: quin & nomas, etiam genitalium, cohibet. Purulentis quoque auribus infusa, pus earum supprimit: sed & in malicorio decocta, vermiculos earum abigit. At impubis pueri absorpta vrina, orthopnoicis confert: decocta verò in aëreo vase cum melle, cicatrices, argema & caligines emendat. Quinetiam ex ea & aëre Cyprio paratur gluten, auro ferruminando idoneum. Quod autem in vrina subsidit, erysipelata illitu mitigat. Feruefactum cum cyprino & appositum, vteri dolorem demulcet, vulvæ strangulatione vexatas leuat, genas deterget, & oculorum cicatrices expurgat. *Taurinum* lotium cum myrrha tritum & instillatum, dolores aurium lenit. *Aprinum* iisdem viribus predictum est: sed peculiariter vesicæ calculos potu comminuit & expellit. *Caprinum* traditur ad aquam quæ cutem subiit, cum spica nardi & aquæ binis cyathis quotidie bibitum, vrinas & aluum ducere: instillatum verò, aurium mederi doloribus. Cæterum nephriticos ferunt asinino sanari.

De Lyncurro. CAP. C.

Lyncis vrinam, quam Lyncurium appellant, simulatque meitur lapidescere frustra creditum est: quare vana quoque est & inutilis quæ de eo fertur historia. Est enim

N. j.

quod à nonnullis vocatur succinum pterygophoron, ideò dictum quòd pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua, stomacho aluòque fluxione laboranti conuenit.

De Melle. CAP. CI.

PRINCIPEM locum obtinet mel Atticum, quod ab Atticæ regionis monte Hymetto, in quo prouenit, Hymettium appellatur: mox quod è Cycladibus insulis petitur: itémque quod è Sicilia, cognomine Hyblæum. Magis probatur dulcius & acre, odoratus, subæuum, mínimè liquidum, sed glutinosum ac tenax, quòdque dum trahitur [ob sequacem lentitiam] in digitos veluti resilit. Porrò abstergendi vim habet, ora vasorum aperit, humores euocat: quæ ratione in sordida vlcera sinúsque commodè infunditur. De coctum atque impositum, disunctas diuulsasve partes agglutinat: lichenibus quoque medetur, coctum cum liquido alumine & illitum. Itémque aurium sonitui & dolori cum sale fossili trito tepidum instillatur: pediculos ac lendes illitum enecat: verpis seu curtis glandem quæ citra circuncisionem nudata sit in integrum restituit, si melle præputium à balneo potissimum ad dies triginta emolliatur: depurgat quæ pupillis tenebras offundunt: gutturis etiam ac tonsillarum inflammationibus & anginis

& anginis medetur, seu illitum, seu etiam gargarizatum. Urinas quoque ciet, tussique auxiliatur, & iis quos serpentes momorderint, itémque contra haustum meconium, si cum rosaceo calidum assumatur. *Quin* & contra fungorum maleficia & rabiosi canis morsus delinctum potúmve proficit. Attamen crudum, aluum inflat & tussim irritat: qua de causa despumato utendum est. Ceterum primas tenet vernum, deinde æstiuum. Hybernum verò, quippe quod sit crassius, deterius censetur, papulisque cutem exasperat.

De Melle Sardo. CAP. CFI.

Quod in Sardinia gignitur mel, amarum est: quoniam apes inibi absinthio vescantur. Tum à Solis ardore contractis, tum & aliis faciei maculis conuenienter illinitur.

De Melle Pontico. CAP. CIII.

Heracleę in Ponto quibusdam anni temporibus ex propria quorundam florum vi mel conflatur, quod quidem eos qui edere de mentis statu dimouet, cum sudoris copiosi profusione. Sed iuuantur, si rutam & fassamenta esitarint, nullúmque ebiberint, eadémque toties resumpserint, quoties vomitione reiciuntur. Acre autem est, & olfactu sternutamenta mouet. Cum costo illitum, maculas à sole contractas emendat: at

N. ij.

cum sale, sugillata tollit.

De Saccharo. CAP. CIIII.

EST & quoddam mellis concreti genus, quod saccharum nominatur, quò dque in India & foelici Arabia in arundinibus reperitur, consistentia sali simile, ac dentibus etiam salis modo fragile. Est illud aluo idoneum & stomacho utile, si aqua dilutum bibatur: vexatae verò vesicæ renibusque auxiliatur: quin & illitum, ea discutit quæ pupillis tenebras offundunt.

De Cera. CAP. CV.

CERA optima est subfulua, subpinguis, odorata & halitum quadantenus mellicum referens, insuperque pura, & natione Pontica aut Cretica. Secundum locum obtinet, exalbida & suapte natura pinguis. Candida verò redditur hoc modo: In eo genere quæ candidior puriorque fuerit, concisam in ollam nouam transfundito, & affusa quanta satis sit aqua marina ex alto petita coquito, insperfo etiamnum nitri momento. Cùmque iterum tertiove efferbuerit, remota olla refrigerari finito. Tùm verò ceræ pastillum eximito, derafaque sorde si qua fortè adhæsit, alia addita aqua marina, secundo coquito: cùmque cera denuò, vti demonstratum est, inferbuerit, vas ab igne summoueto, ac nouæ ollulæ fundum prius frigida

frigida madefactum leniter in ceram demittito, paululum duntaxat suspensa manu intingens, vt ipsius quam minimum detrahatur, quò facilius per se concreseat. Sublato fundo orbiculum primum aufero, iterumque vasis imum aqua refrigeratum in ceram immittito, idemque tantisper facito, dum ceram totam exceperis. Tandem filo lineo traiectos orbiculos ita suspendito, vt ne inter se contingant, ac interdium quidem ipsos assidue ad solem irrorato, noctu verò Lunæ exponito, dum perfectè albescant. Quòd si ceram candidissimam fieri volueris, identidem eam recoquito: cætera verò omnia eodem modo peragito. Nec desunt qui, pro marina ex alto petita, in muria acerrima semel aut iterum antedicto modo decoquunt: deinde laguncula tenui ac rotunda ansam habente eximunt, postea orbiculos super densa herba dispositos insolant, donec candidissima euaserit. Præcipiunt verò munus id vere obeundum, quãdo sol remissa vehementia humidum rorem subministrat, vt ne videlicet cera liquefeat. Porrò vim habet cera omnis ex calfaciendi, emolliendi, ac vlcera mediocriter explendi. Additur etiam in sorbitiones dysentericis: ac eius deglutita milij magnitudine grana decem lac in nutricibus in ca-

N. iij.

seum cogi densariue prohibent.

De Propolis. CAP. CVI.

Propolis viurpanda flaua, odorata, styracem referens, in summa ariditate mollis, & mastiches modo ductilis. Vim autem obtinet vehementer excalfaciendi, attrahendi, & aculeos quoque corpori infixos extrahendi. Sed & in vetere tussi suffita auxiliatur, & lichenas imposita tollit. Ceterum circa aluearium oscula reperitur, ceræ natura similis.

De Tritico. CAP. CVII.

OPTIMA è Tritici generibus ad secundæ valetudinis vsum habentur, quæ recentia & perfectè adulta colorem luteum referunt: hæc sequuntur trimestria, quæ nonnullis fitania nominantur. Itaque cruda illa in cibo sumpta, teretes lumbricos gignunt: commanducata verò & imposita, commorsus à rabioso cane auxiliatur. Confectus eorum simlagine panis, plenius alit quàm cibarius: qui verò fit è trimestrium farina, leuius alimentum præstat, facileque in membra digeritur. Farina eorum cum hyoscyami succo cataplasmatris instar imponitur aduersus neruorum fluxiones & intestinorum inflationes: lentigines autem ex aceto mulso tollit. Furfures in acri aceto decocti & calentes adhibiti, lepras remouët, suntque

suntque contra omnem incipientem inflammationem utile & accommodatum cataplasma. Cocti verò cum rutæ decocto, luxuriantes turgentésve mammas compescunt, & morsis à vipera torminosisque cōueniunt. Farinaceum fermentum, calfaciendi extrahendique vi præditum, priuatim callos in plantis pedum extenuat, & tum alia tubercula, tum etiam furunculos ex sale maturat atque aperit. Porrò è sitanio tritico farina, contra venenatorum ictus ex aceto aut vino commodè imponitur. In glutini verò modum decocta si delingatur, sanguinem reiicientibus opitulatur. Contra tussim & exasperatam arteriam cum menta & butyro decocta efficax est. Ipsius autem tritici pollen si ex aqua mullâ aut hydrelæo decoquatur, omnem discutit inflammationem. Sed & panis tum crudus, tum etiam coctus ex aqua mullâ impositus, inflammationem omnem demulcet: quippe qui plurimum emolliat & quadantenus refrigeret, maximè verò si herbis succisve quibusdam ad id accommodatis ammisceatur. Vetus autem panis & aridus tum per se, tum quibusdam admixtus, alui profluuia sistit. Recens verò muria maceratus & impositus, lichenas inueteratos sanat. At gluten quod è similagine aut polline conficitur ad glutinandos

N. iij.

libros, sanguinem reiicientibus prodest, i liquidius ac tepidum cochlearis mensura sorbendum exhibeatur.

De Hordeo.

CAP. CVIII.

HORDEVM optimum est candidum & purum, sed minus quam triticum alit: ptissana tamen ob cremorem quē inte: coquendum reddit, plus alimēti præbet, quam polenta ex eodem hordeo facta. Est autem illa efficax contra acrimonias atque arteriæ asperitates & exulcerationes: ad quas itidem conuenit triticea ptissana, quæ quidem & plus alit & potentiùs vrinas mouet. Lactis verò vbertatem præstat, si cum fœniculi semine decocta sorbeatur. Vrinam porrò ciet hordeum, absterget, flatulentum est, stomacho aduersatur, & œdemata concoquit ac maturat. At verò ipsius farina cum ficibus & aqua mulsâ decocta, œdemata & inflammationes discutit: quin & duritias concoquit cum pice, resina & fimo columbino. Cum meliloto verò & papaueris calycibus, iis dolorem eripit qui ex latere dolent: aduersus intestinorum inflationes, cum lini semine fœnogræco & ruta imponitur. Strumas cum pice liquida, cera, impubis pueri vrina & oleo ad concoctionem perducit: & eum myrto aut vino, aut pyris syluestribus, aut rubo, aut malicorio, alui profluvia sistit:

podagricis

podagricis inflammationibus cum cydonio malo aut aceto prodest. Decocta in acri aceto malagmatis in modum quod ex eadem hydrelæo subacta conficitur, & calens apposita, lepris medetur. Farinæ verò cremor ex aqua cum pice & oleo decoctus, puri mouendo accommodatus est. Ille idem ex aceto elicitus si cum pice coquatur, contra fluxiones articularum prodest. Cæterùm hordeacea polenta cohibet aluum, inflammationésque mitigat.

De Zytho. CAP. CIX.

Ex hordeo Zythum paratur, quod quidem vrinas cit, renes ac ueruos tentat, sed meningas potissimùm offēdit: inflationem parit, vitiosumque succum creat, & elephātiāsin inducit. Ipso verò maceratum ebur, obsequiosum & operi tractabile redditur.

De Curmi. CAP. CX.

Fit & ex hordeo potus, quem Curmi nominant, eoque sæpenumero pro vino vruntur. Verùm dolorem capitis infert, prauumque succum gignit, ac neruos lædit. Parantur & similia potus genera ex tritico, quemadmodum in Iberia Occidentali & Britannia.

De Zea. CAP. CXI.

ZEA duorum est generum: vna quidem simplex est, altera à binis granis dico-

cos appellatur, quæ quidem in geminis vtriusculis semen coniunctum habet. Plus quam hordeum alit, ori grata: in panificia verò digesta, minus quam triticum alit.

De Crimno. CAP. CXII.

CRIMNON, crassior est quæ inter molendum fit è zea triticoque farina, ex qua quidem puls conficitur. Abundè alit & facile conficitur: sed aluum vehementius astringit, si zea ex qua fit, prius tosta fuerit.

De Olyra. CAP. CXIII.

FIVSDEM cum zea generis est & Olyra, verùm quam illa minus aliquanto nutrit. Attamen in panes quoque cogitur, ex eaque similiter crimnon factitatur.

De Athera. CAP. CXIII.

ATHERA ex zea tenuissimè molita paratur. Est autem sorbitio liquida: pulcullæ instar, infantibus conueniens. Est etiamnum & dolorem sedantibus, & pus mouentibus cataplasmatis efficax.

De Trago. CAP. CXV.

TRAGOS formam quidem habet chondro similem: sed multò minus quam zea nutrit, quòd aceris multum habeat: quare agrè quoque conficitur, aluumque

De Avena. CAP. CXVI.

AVENA tum culmo, tum etiam foliis triticum imitatur: sed geniculis distinguitur. In cacumine verò dependentes veluti paruulas locustas bipedes gerit, in quibus semen continetur, æquè ut hordeum ad cataplasmata vile. Quin & ex ipso puls conficitur, alui sistendæ vi prædita. Eius verò cremor, tussientibus sorbitione prodest.

De Oryza. CAP. CXVII.

ORYZA frumentacei generis est, quæ palustribus & vliginosis locis nascitur. Mediocriter alit, aluumque suppressit.

De Chondro. CAP. CXVIII.

CHONDROVS fit è zea quæ dicoccos appellatur: potentiùs verò quàm oryza & alit & aluum cohibet, sed stomacho longè vttilior. Decoctus in aceto illitùsque, lepras tollit, & vngues scabros pellit, ac incipientibus ægilopiis medetur. Eius decoctù dysentericis dolore vexatis infusum idoneum est.

De Millo. CAP. CXIX.

MILLIVM frugibus cæteris minùs alit: in panes verò coactum aut pultis instar præparatum, aluum sistit & viinam cit. Tostum verò & in sacculos inditum, fotu torminibus aliisque doloribus est auxilio.

De Panicō. CAP. CXX.

PANICVM, quod alij melinen appellant, è cerealibus est seminibus, milio simile: eodẽmque modo in ciborum vsum venit, & ad eadem quoque valet: attramen milio & minùs nutrit, & minùs astringit.

De Sesamo. CAP. CXXI.

SESAMA stomacho nocet, & animam grauitatem facit, si quando commanducata dentium commissuris inhaerit. Admota verò, neruorum crassitiem discutit, aurium fracturis & inflammationibus, ambustis item & coli doloribus ac cerastæ morfui medetur. Capitis autem dolores ex ardore contractos cum rosaceo lenit. Sed & herba in vino decocta eadem præstat, sed maximè oculorum inflammationibus doloribusque prodest. Ex ipso quoque semine fit oleum, quo Ægyptij vtuntur.

De Lolio. CAP. CXXII.

LOLIVM, quod è Græcis plerique aram, nonnulli thyaron appellant, quòdque inter triticeas segetes nascitur, molitum, nomas, putrescentia vlcera & gangrænam emarginandi vim habet, si cum raphanis & sale imponatur. Feros verò lichenas & lepras cum sulphure viuo & aceto sanat. At cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino, strumas discutit: & quæ agrè maturantur

rantur rumpit. Ischiadicis cum aqua multa decoctum & adhibitum prodest. Quod si cum polenta, myrrha, croco aut thure suffiatur, conceptiones adiuuat.

De Amylo. CAP. CXXIII.

AMYLV M appellatū ab eo est, quod si ne mola fiat. Optimum quod est trimestri paratur tritico, natione Creticum aut Ægyptiacum. Conficitur verò ex tritico eiusmodi puro, quinquies die, ac si fieri potest, etiam nocte aqua perfuso: atque ubi emollitum fuerit, sensim aquam citra agitationem effundi oportet, ut ne simul vitilior succus excludatur. At ubi mollissimum euasisse constiterit, diffusa aqua pedibus calcari oportet: deindeque in fusa alia teri. Tandem innatantes furfures incerniculo tollendi: reliquum verò colo traiciendum, moxque ut excolatum fuerit, super tegulis nouis ardentissimo sub sole sicari densarique oportet. Nanque si paulisper vltimum manserit, acescit. Porro contra oculorum fluxiones, caua vlcera, & pustulas efficax est. Sanguinis etiamnum reiectiones potu cohibet, & exasperatas fauces lenit: lacti quoque & obsoniis admiscetur. Paratur & amyllum ex zea macerata elotaque ad vnum aut alterum diem, & massa triticea in modum manibus subacta, tandemque feruentissimo in

sole, vti dictum est, exiccata. Sed huiusmodi amyllum ad vsum medicum ineptum est: ad reliqua verò, idoneum.

De Fœnigræci farina.

CAP. CXXIII.

FŒNVMGRAECVM ipsiusque farina molliendi ac dissipandi, discutiendive vim habent. Hæc tenuiter contrita cum decocta aqua mulia imposita, aduersus tam internas quàm externas inflammationes efficax est. Cum nitro verò ex aceto trita & imposita, lienem extenuat. Decoctum autem fœnigræci, foeminarum malis ex inflammatione præclusionève vuluæ ortis infessu subuenit. Eiusdem in aqua decocti cremor expressus, capillos, surfures & achoras purgat. Cum adipe verò anserino pessive subditur, ad emolliendos dilatandosque locos muliebres. Porro viride cum aceto, imbecillibus exulceratisque locis accommodatum est. At ipsius decoctum prodest aduersus tenesmos, foetidamque dysentericorum proluciem. Cæterùm quod ex eo exprimitur oleum, cum myrto capillos expurgat, & genitalium cicatrices exerit;

De Lino. CAP. CXXV.

LINVM vulgo notum est: cuius semen easdem quas fœnigræcum vires habet: quippe quod discutiat & emolliat omnem

mnem intus forisq̄ue inflātionem, cum melle, oleo & aqua exigua decoctum, aut melle cocto exceptum. Emendat & crudum vitia cutis in facie ab insolatione ac varos, cum nitro & ficibus impositum. Cum lixiuo verò, parotidas duritiāsque discutit: herpetas & fauos cum vino decoctum expurgat. Ungues scabros remouet, cum pari modo nasturtij & mellis. Educit quoque quæ intra pectus hærent, cum melle eclegmatis vice sumptum, ac rissim etiam lenit. Stimulat & Venerem, si melli & piperi placentæ modo admixtum largiùs sumatur. *Quin* & eius decoctum aduersus intestinorum ac vuluæ erosiones, itémque ad euocanda alui excrementa infunditur. Vuluæ denique inflammationibus, æquè ac scenigræci semen, infessu perquam est vtile.

De Cicere. CAP. CXXVI.

CICER fatium bonam facit aluum, vrinam ciet, flatus gignit, coloris bonitatem cuti conciliat, menses partuque expellit & lac auget. Imponitur verò, & maximè cum eruo decoctum, ad testium inflammationes & myrmecias: itémque ad scabiem, vlcera capitis manantia & lichenas, nec non & ad canerosa malignaque vlcera cum hordeo & melle. Alterum porrò ciceris genus, arietinum appellatur. Vtunque verò cit

vrinas, dato cum roremarino aduersus morbum regium & hydropem eorum decocto. Legunt quoque exulceratam vesicam & renes. Sunt qui myrmeciarum & pensilium verrucarum extuberationes eminentiasve singulas prima luna grano ciceris alio atque alio tangant, eaque grana in linteolo deligata abiici post se præcipiant, quasi verrucæ hac arte decidant. Est & sylvestre cicer, foliis satiuo simile, odore acri, sed semine discrepans: quod quidem eadem quæ satiuum præstat.

De Faba Græca. CAP. CXXVII.

FABA Græca inflationem parit, flatulenta est, agrè concoquitur, ac tumultuosa insomnia facit: sed tussis confert, carnemque gignit, media calidi frigidique natura. Decocta in posca & cum iuo cortice esitata, dysenterias & cœliacorum profluvia sistit, & contra vomitiones in cibo idonea est. Minus verò flatulenta euadit, si prior aqua inter coquendum abiiciatur. At viridis & plus negotij stomacho faceffit, & plus flatuum gignit. Porrò lomentum & per se & cum polenta impositum, inflammationes ab ictu mitigat, & cicatrices concolores facit: mammas etiamnum grumoso lacte turgentes inflammationeque laborantes adiuuat, & lac quoque extinguit. Cum melle
autem

autē ac fœnigręci farina, furunculos, parotidas & sub oculis liuores discutit. Cū rosa vetrō, thure ouiq; candido, procidentes oculos, eorūque staphylomata tumoresque reprimat. Subactum vino, suffusiones & ictus oculorum recreat. Commanducata sine cortice faba, fronti, sistendę fluxionis gratia, anacollematis instar imponitur. Testium inflammationes in vino decocta sanat. Pueris verō circa pubis regionem adhibita, ipsos diu impuberes conseruat. Alphas quoque purgat. Corticibus autem illiti qui post euulsionem renascuntur pili, iciumi gracielsque efficiuntur. Idem cum polenta, alumine scisso & vetere oleo impositi, strumas discutunt: quin & eorum decocto lanę inficiuntur. Caterū faba dempto cortice bipartitō secta, qua quidem parte ex natura coaluit, ad sanguinis eruptiones ab hirudine excitatas imponitur: illas nanque diuidiata supprimit, & qua parte alteri cohærebat, apprimatur.

De Faba Ægyptiā.

CAP. CXXXVIII.

Ægyptia faba, quam nonnulli Ponticam vocant, in Ægypto quidem magna copia provenit, sed & in Asia quoque & Cilicia palustribus locis inuenitur. Folium verō habet amplum instar petali seu galeri, caulem

O. j.

cubitalem, digiti crassitudine: florem roseum, dupla papauerini floris amplitudine. At ubi defloruit, utriculos gerit folliculis similes, in quibus faba paululum supra operculum instar bullæ prominere. Ciborium aut cibotium ideo nominatur, quasi loculamētū, quod seratur eiusmodi faba ipsa humenti glebæ indita atque ita in aquam demissa. Radix autem subiacet harundinis radice crassior: quæ cocta crudaque estur, & colocasia nominatur. Faba quoque ipsa virens comeditur: sed exiccata nigrescit, & Græcam magnitudine superat. Vim porro habet astringendi, stomachumque iuuat. Quamobrem dysentericis celiacisque conuenit, inspersa earum farina polentæ vice: sed & in pulstem quoque redacta exhibetur. Efficaciores autem sunt cortices, si decocti in vino mulso ternum cyathorum mensura propinentur. Caterum ad aurium dolorem facit quod in earum medio viride spectatur, gustu amarum, si cum rosaceo coctum inutilletur.

De Lente. CAP. CXXIX.

LENS frequenti cibo aciem oculorum obtundit, agrè concoquitur, stomachum lædit, eumque & intestina inflat: sed aluum cum cortice comesta sistit. In eo genere præstat quæ facillimè coquitur, quæq;
nihil

nihil atri in maceratione reddit. Vim porro
habet astringendi: qua ex causa aluum co-
hibet, si detracto antè cortice accuratè di-
scoquatur, prima aqua inter coquendum
effusa: quippe primum ipsius decoctum al-
uum soluit. Insomnia verò tumultuosa ex-
citatur, nervosis partibus, pulmone capitique
contraria. Melius autem contra fluxiones
alui suo fungetur munere, addito cum ace-
to intubo aut portulaca, aut beta nigra, aut
myrti baccis, aut Punici tegmine, aut rosis
siccis, aut mespilis sorbifve, aut pyris palmu-
lisve Thebaïcis, aut malis cotoneis, aut ci-
chorio, aut plantagine, aut gallis integris,
quæ quidem post cocturam abiciuntur, aut
denique rhoë qui obsoniis inspergitur. Ve-
rùm cum ea diligenter acetum percoqui
debet: alioqui aluum conturbat. Contra
subuersionem stomachi decorticata lentis
grana xxx. deuorataque profunt. Decocta
quoque lens cum polenta impositaque, po-
dagras lenit. Sinaus verò cum melle glutinat,
vulcerum crustulas circumquaque rumpit, &
vulcera quoque ipsa repurgat. At ex aceto dis-
cocta, duritias & strumas discutit. Cum me-
lilotto autem vel cotoneo malo medetur in-
flammationibus oculorum ac sedis, am-
mixto rosaceo. Sed in maioribus sedis in-
flammationibus amplisque sinibus, cum

O. ij.

putamine Punici aut rosis siccis adiecto melle decoquitur. Valet quoque ad nomas quæ in gangranam euaserunt, similiter versusurpata, aut etiã adiuncta maris aqua. Ad pustulas autem, herpetas, erysipelata & pernio-nes, quo antè dictum est modo. Caterùm contra mammas grumoso lacte turgentes nimiùmque distentas, decocta in aqua marina & imposta auxiliatur.

De Phasiolo. CAP. CXXX.

PHASIOLVS flatulens est, flatúsque ciet, & agrè concoquitur. Quòd si viridis coquatur, in cibo aluum emollit, & ad vomitiones ciendas idoneus est.

De Eruo. CAP. CXXXI.

ERVVM, exiguus est frutex omnibus cognitus, angusto folio, tenuis, in siliquis parua gerens semina, è quibus farina fit eruina dicta: quæ quidem ad medendi vsus est accommodata. Eruum porrò capiti onerosum est, aluumque turbat, si comestum fuerit, & sanguinem quoque cum vrina ducit. Boes autem saginat, si elixum apponatur. Parandæ verò eruinae farinae ratio hæc est: huberiora candidaque grana deligito, & aqua permiscendo respergito: ac ubi sufficienter combibere fueris, tum demum torreto, dum cortex disrumpatur: postea molita & tenui cribro pollinario creta reposito.

Huiusmodi

Huiusmodi farina bonam prestat aluum, vrinam ciet, ac meliorem colorem cuti conciliat. Quod si in cibo potuue largius assumpta fuerit, sanguinem cum torminibus per aluum & vesicam educit. Ulcera cum melle purgat: lentigines, solares maculas, ac nauos etiã toto corpore emendat: nomas, carcinomata & gangranas serpere non patitur. Quin & mammaram duritias emollit, ac ferina vlcera, carbunculos & fauos emarginat. Cum vino autem subacta & imposta, canum, hominum viperarumque moribus medetur. Vrina quoque difficultates, tormina & tenesmos ex aceto mitigat. Conuenit & iis qui alimentum ex cibo non sentiunt, tosta & ad nucis magnitudinem cum melle sumpta. Caterum erui decocti aqua, perniones & in vniuerso corpore pruritus fouendo sanat.

De Lupino. CAP. CXXXII.

LUPINVS satius notus est: cuius farina cum melle delincta, aut ex aceto pota, lumbricos enecat. Ipsi quoque lupini macerati, ita tamen vt minimè suam deposuerint amaritudinem, eadem in cibo efficiunt. Sed & eorum decoctum, eadem prestat. Cum ruta verò ac pipere potum, lienosis prodest. Eodem ipso gangranas, fera vlcera, incipientem scabiem, alphos, maculas, pa-

O. iij.

pularum ac pituitæ eruptiones & vlcera capitis manantia fouere vtile. *Quin* & illud ipsum menses ac partus detrahit, cum myrrha & melle subditum. Purgat verò farina eutem, liuorésque emendat, & inflammationes sedat cum polenta & aqua. Ex aceto autem, coxendicum cruciatus lenit. Panos verò ac strumas in aceto decocta & imposta loco mouet, atque carbunculos circumquaque rumpit. Ipsi quoque lupini aqua cœlesti decocti, dum in cremorem lenteſcant, faciem abstergunt: & cum chamæleonis nigri radice cœcti, pecorum scabiem sanant, si modò illa repente decocto abluantur. Porro radix in aqua decocta & epota, vrinas pellit. Lupini verò ipsi edulcati, si triti ex aceto bibantur, stomachi fastidium leuant, & cibi auiditatem faciunt.

De Lupino syluestri. CAP. CXXXIII.

Est & syluestris lupinus satiuo similis, sed omni modo minor: qui quidem quæ satiuus eadem præstat.

De Rapo. CAP. CXXXIIII.

ELIX A Rapi radix alit, inflationes parit, Elaxam ac præhumidam carnem gignit, Venerémque stimulat. Ipsi verò decocto podagræ perniônésque fouentur. Sed & ipsa trita & imposta, prodest. Quòd si excarnata radice, rosaceum ceratum intra ipsam feruenti

feruenti cinere liquefiat, remedium fiet ad
 vlceratos perniones efficax. At verò cymæ
 manduntur elixæ, & vrinam cient. Semen
 tæriacis & antidoris quæ dolorem leuant
 idoneum est. Potum idem contra lethalia
 medicamenta salutare est, ac Venerem quo-
 que concitat. Cæterùm muria conditum
 rapum in cibo sumptum, minus quidem a-
 limenti sufficit, attamen appetentiam resti-
 tuit.

De Rapo syluestri. CAP. CXXXV.

Syluestre rapum in aruis nascitur, frutex
 cubitali altitudine, ramosus, in cacumine
 læuis, foliis quoque læuibus, radice digitali
 crassitudine, aut etiam maiore. Fructum ve-
 rò gerit in siliquis calyculatis. Apertis au-
 tem fructus inuolucris, intus alia spectatur
 siliqua capitis specie: qua quidem paruula
 semina nigra continentur, quæ tamen fra-
 cta intrinsecus alba conspiciuntur. Cæte-
 rùm admiscetur in smegmata, quibus ad
 detergendam cutem in facie reliquòque
 corpore vtuntur: quæ quidem ex lupino-
 rum, tritici, lolij aut erui farina fiunt.

De Buniade. CAP. CXXXVI.

BVNIADIS quoque radix elixa flatus
 gignit, minùs verò nutrit. Semen ipsius
 præbbitum, venena reddit inefficacia: ob
 id etiam in antidotos additur. Sed & huius

○. iiij.

radix, muria conditur.

De Raphano, seu radice.

CAP. CXXXVII.

RADICULA quoque ipsa flatus gignit & excalfacit: ori quidem grata, at stomacho minimè commoda: ructus præterea mouet, atque vrinas ciet: aluum quoque bonam facit, si quis ipsam summo cibo sumperit, quippe quæ tum distributionem magis adiuuet: præsumpta verò, cibum suspendit, quare & ante cibum vomituris conuenit: quin & sensuum aciem excitat. Elix verò si sumatur, valet ad eos qui tussi diuturna infestantur, quique crassiores succos in pectore cumulant. At cortex ipsius ex aceto mulso sumptus, vomitiones potentiùs mouet, hydropicis accommodatus: impositus etiamnum, lienosis est utilis. Cum melle verò, nomas fistit, & sub oculis sugillata tollit. Auxiliatur & à vipera commorsis, necnon & alopecias densat, atque lentigines cum loliacea farina exterit. Est & auxilio tam cibo quàm potu iis qui à fungis strangulantur, menstruaque pellit. Semen vomitiones excitat, vrinas euicit, & lienem ex aceto potum extenuat. Decoctum anginosi cum aceto mulso calente gargarizatu prodest, & contra cerastæ morsum ex vino potum auxiliatur. Cæterùm ex aceto illitum, gangrænas

gangrænas etiam valenter emarginat.

De Radicula syluestri.

CAP. CXXXVIII.

Radicula syluestris, quam Romani armoraciam vocant, folia habet fatiuae similia, sed que ad lampfanam propius accedant. Radix est gracilis, longa, subacris. Porro tam folia quam radix, olerum vice decoquantur. Excalfacit autem, urinam ciet, æstuosaque est.

De Sisere. CAP. CXXXIX.

SISER vulgo cognitum: cuius radix elixa, Sori grata est & stomacho utilis: urinam ciet & appetentiam inuitat.

De Lapathis, siue rumice. CAP. CXL.

EST è Lapathi generibus quoddam, quod oxylapathum vocant, in palustribus nascens, durum ac summis foliorum partibus aliquantulum acuminatum. Alterum verò hortense, priori dissimile. Tertium genus est syluestre, paruum, plantagini proximum, molle & humile. Est & quartum, quod nonnulli oxalidem, alij anaxyrida aut lapathum appellant: cuius folia syluestri & exiguo lapatho similia, caulis minimè grandis, semen acutum, rubens, acre, in caule & agnatis appendicibus emicans. Omnium porro decocto olere alius emollitur. Crudum verò illitum, meliceridas addito rosaceo aut croco

discutit. At syluestris lapathi, oxylapathi & oxalidis semen, ex aqua aut vino utiliter bibitur contra dysenterias, cœliacorum affectus, stomachi fastidium, & scorpionis ictum. Quòd si quis in potu præsumperit, nihil incommodi ex illius ictu percipiet. Radices autem ex aceto coctæ, aut etiamnum crudæ impositæ, lepras, impetigines & scabrosos vngues curant: sed antè locus nitro aut aceto in sole perfricandus est. *Quin* & earum decoctum, pruritus corporis sedat, vice fots affusum, aut in solia balnearum additum. Aurium quoque dolorem leniunt, itémque dentium, si in vino coctæ colluantur. Strumas etiam parotidâsque similiter coctæ in vino & impositæ discutunt: aceto verò decoctæ, lienem extenuant. *Quin* & ad strumas nonnulli radicibus vinculo ex ceruice suspensis amuleti instar vtuntur. Sistunt & fluxum muliebrem tritæ atque subditæ. Cum vino autem decoctæ ac bibitæ, regio morbo laborantes persanant, calculos vesicæ comminuunt, mēstrua cient, & à scorpione ictis auxiliantur.

De Hippolapatho. CAP. CXLI.

Hippolapathum olus est magnum, in paludibus nascens. Eisdem autem vires habet, quas antè dicta lapathi genera.

De

De Lampfana. CAP. CXLII.

LAMPFANA sylvestre olus est: quod quidem plus quam lapathum alit, stomachoque est utilius. Huius folia caulisque in cibo coquantur.

De Bliso. CAP. CXLIII.

LITVM quoque estur oleris modo. Est autem alio utile, nullius medicamento-
sæ facultatis particeps.

De Malua. CAP. CXLIIII.

MALVA sativa cibo magis est idonea, quam quæ locis incultis nascitur. Stomacho autem aduersatur, bonamque facit aluum: sed multò magis caules, qui quidem intestinis ac vesicæ sunt utiles. Vim porrò habent folia cruda, cum salis exiguo commanducata & ex melle illita, persanandarum ægilopum. Verùm cum est inducenda cicatrix, iis demùm citra salem vtendum. Illita quoque malua, contra apum vesparumque ictus est efficax. Quòd si quis ipsa cruda trita cum oleo antè perungatur, ab iis minime ferietur. Cum vrina autem adhibita, ulcera in capite manantia furfurisque sanat. Cocta verò folia trita & ex oleo imposita, ambustis & erysipelatis profunt. Eius ipsius decoctum in fessione vulvas emollit: quin & ad intestinorum, vulvæ sedisque rosiones commodè infunditur. Ius autem cum radi-

ce sua decoctæ contra venena omnia valet, si à sorbentibus. continuò reuomatur. Est & remedio contra phalangiorum morsus, atque lac euocat. Caterùm semen addito syluestris loti semine potum è vino, vesicæ cruciatus lenit.

De Atropice. CAP. CXLV.

ATRIPLEX, quam nonnulli chrysolachanon, quasi aureum olus, vocant, coctum olus est: & duorum quidem generum: vnum enim est syluestre, satiuum alterum. Coctum id oleris instar estur, aluumque mollit: panos verò discutit, siue crudum, siue coctum illinatur. Semen autem ex aqua mulsa potum, regio morbo medetur.

De Brassica. CAP. CXLVI.

BRASSICA satiuua bonam facit aluum, si modò leuiter feruefacta edatur. Nam percocta, aluum fistit: multò verò magis bis cocta, quæque in lixiuio cocta fuerit. Æstiuua autem, stomacho aduersatur, & acrior est. At quæ in Ægypto nascitur, propter amaritudinem non estur. Quibus obtusior est oculorum acies, ac tremulis, in cibo auxiliatur: itémque summo sumpta cibo, noxas ex crapula largioréque vini potu pellit atque restinguit. Eius verò cyma, stomacho quidem vtilior: sed acrior, & ad ciendam vrinam validior. Eadem sale condita, stomacho

cho

cho inimica est, aluúmque conturbat. Por-
 rò brassicæ crudæ succus cum iride ac nitro
 deuoratus, aluum emollit: potus autem è
 vino, à vipera commorsis opitulatur. At
 cum sœnigræci farina & aceto, prodest po-
 dagricis & articulario morbo laborantibus.
 Confert quoque illitus sordidis ac vetustis
 vlceribus. Per se verò naribus infusus, caput
 expurgat. Quin & menses extrahit, cum lo-
 liacea farina subditus. Illita per sese folia,
 aut cum polenta trita, valent ad quasuis in-
 flammationes & œdemata: quin & erysipe-
 lata, epinyctidas leprásque sanant. Cum sale
 verò, carbunculos erumpunt: retinent &
 fluentes capillos. Eadem cocta melle addi-
 to, valent aduersus depascentes gangranas:
 cruda verò si ex aceto comedantur, lienosis
 profunt. At commanducata ita vt degluria-
 tur succus, vocem interceptam restituunt.
 Cæterùm ipsius brassicæ decoctum, potu al-
 uum mensesque ciet. Flos autem post puer-
 perium in pello subditus, conceptionem
 impedit. Semen, eius præsertim quæ in Æ-
 gypto nascitur, potum, lumbricos expellit,
 ac in antidota quoque theriaca additur: sed
 & faciei cutem lentiginésque expurgat. At
 verò virentes cauliculi cum radicibus cre-
 mati, ac suillo adipe per vetusto excepti, diu-
 turnos laterum dolores impositi mitigant.

De Brassica Syluestri. CAP. CXLVII.

Syluestris brassica ut plurimum locis maritimis præruptisque nascitur, sativæ similis: sed candidior, hirsutior & amara. Huius cyma in lixivio cocta, ori non est insuavis. Illita verò folia, vulnera conglutinandi, ac tumores inflammationesque discutendi vim habent.

De Brassica marina. CAP. CXLVIII.

Quæ brassica marina dicitur, à sativâ prorsum dissidet: quippe quæ folia ferat multa ac tenuia, aristolochiæ rotundæ similia. Horum verò singula à ramulis rubentibus exeunt, singulari, velut hedera, pediculo. Porro albo prædita est succo, sed minimè copioso. Gustu autem est utcumque falso & quadantenus amaro: pingui verò substantia. Tota porro herba stomacho inimica & acris est, aluûmque vehementissimè solvit, si cocta edatur. Sed propter acrimoniam nonnulli pingues carnes unâ cum ipsa concoquant.

De Beta. CAP. CXLIX.

BETA duûm est generum, è quibus nigra, ac ipsius maximè radix, cum lente decocta valentiâ pluûm inhihet: candida verò, aluo est idonea. Vtraque porro, propter nitrosum quem in se habet humorem, pravi est succi. Inde tamen fit, ut earum suc-
cus

cus cum melle natibus inditus purget caput, & aurium doloribus opituletur. Decoctum verò radicum ac foliorum, fursures lendesque deterget, & pernioles foru mitigat. At crudis foliis vitilignes illini oportet nitro antea perfrictas, itémque alopecias prius derafas, ac depascentia quoque vlcera. Cæterum cocta, papularum eruptionibus, ambustis & erysipelatis medetur.

De Portulaca. CAP. CL.

PORTULACA vim habet astringentiam. Imposita cum polenta, capitis doloribus, ac tum oculorum, tum cæteris quoque inflammationibus: itémque stomachi ardoribus, & erysipelatis, ac vesicæ denique cruciatibus auxilio est. Pro cibo verò sumpta, dentium stuporem, & stomachi ac intestinorum æstuationem fluxionemque demulcet. Erosione tentatos renes & vesicam adiuuat, ac Veneris impetus exoluit. Simili effectu prodest eius succus epotus, etiam in febribus efficax. Valet & diu multumque cocta contra teretes lumbricos, cruentam excreationem ac dysenteriam: itémque ad hæmorrhoidas & languinis eruptiones, nec non & aduersus sepsis morsus. Sed & oculorum medicamentis vtiliter admiscetur, ac intestinis fluxione laborantibus, erosive vuluis infunditur. Quin & ad capitis dolo-

res ab æstu abortos cum rosaceo aut simplici oleo irrigatur. Erumpentes quoque in capite papulas cum vino exerit. Vulneribus denique, quæ ad syderationem spectant, cum polenta imponitur.

De Portulacâ syluestri. CAP. LI.

Portulaca syluestris cognominata, foliolis est quàm antè memorata crassioribus atque densis. Locis petrosis nascitur: interdum & in hortis. Folia verò habet oleæ, sed minora multò, verùm plura eaque tenera: cauliculos rubicundos, ab vna radice frequentes, in terram inclinatos: qui quidem commanueati, succulenti percipiuntur, viscosi & subalfo-gustu. Vim obtinet calfactoriam, acrem & exulcerantem: ac strumas quoque cum axungia imposita discutit.

De Asparago. CAP. CLII.

ASPARAGVS in petrosis natus, quem Amyacanthum vocant, vulgaris est notitia. Huius cauliculus leuiter decoctus & pro cibo sumptus, ventrem molli, vrinamque ciet. Radicum autem decoctum epotum, agrè meientibus, regio morbo laborantibus, nephriticis & ischiadicis auxiliatur: iridèmq; morsis à phalango, siquidem ex vino decoquatur. Sic & dolore dentium infestatis proficit, si modò decoctum super affecto dente contineatur. Semen quoque

quoque potum, ad eadem valet. Aiunt & canes si asparagorum decoctum hauserint, e-mori. Asparagum quoque altilem nasci prodidère nonnulli, si quis arietis cornua contusa defoderit: quod tamen mihi probabile non est. Altilis autem hic asparagus, frutex est ramosus, foliis numerosis, longis, fœniculo proximis: radice rotunda, grandi, tuberculum habente. Huius cauliculus ex vino albo tritus, renum dolores sedat. Coctus autem assulve asparagus in cibo sumptus, urinæ stillicidium difficultatémque ac dysenteriam mitigat. Eiusdem radix in aceto aut vino decocta, luxatos artus mulcet. Cum ficibus autem ciceribúlsve decocta sumptaque, regium morbum sanat, & coxendicum cruciatus, urinæque stillicidium leuat. Cæterùm amuleti ratione alligata radix, itémque haustum ipsius decoctum, partum impediunt, sterilitatémque inducunt.

De Plantagine. CAP. CLIII.

PLANTAGO duûm est generum: minor enim vna est, maior altera. Ac minor quidem, foliis prædita est angustioribus, minoribus, mollioribus, læuioribus ac tenuioribus: cauliculis verò angulosis ad terram inclinatis: floribus autem pallidis, ac femine summis caulibus emicante. At maior, & amplior lætiórque est, & latifolia, in

P. j.

oleris vsũm apta. Caulis huic angulosus, subruher, cubiti altitudine, à medio ad verticem tenui semine circumdatus. Radices subiacent teneræ, hirsutæ, candidæ, digitali crassitudine. Nascitur in paludibus, sepibus ac locis vlginosis. Maior porrò, efficacior est. Vim habent folia exicatoriam & astringentem. Quare omnibus malignis, elephantiasin comitantibus, fluxioni opportunis fordidiisque vlceribus illita cõueniunt. Cohibent & sanguinis eruptiones, nomas, carbunculos, herpetas & epinyctidas. Vetera quoque & inæqualia vlcera cicatrice obducunt, Chironia lanant, & sinus agglutinant. Morsibus canis, ambustis igni, inflammationibus, parotidibus, panis, ac strumis quoque & agilopiis cum sale imposita profunt. Coctum verò olus cum sale & aceto sumptũ, dysentericis cœliacisque subuenit. Datur & in locum betæ, cum lenticula coctum. Exhibetur & herba decocta ad aquam intercutem, cui leucophlegmatix nomẽ est, post siccorum alimentorum esum: ita tamen vt media cibus interueniat. Comitibus quoque & suspiriosis data proficit. Foliolorum succus oris vlcera repurgat, si subinde colluatur. Cum Cimolia aut cerussa, erysipelatis medetur: fistulis infusus auxilio est: prodest & ad auriũ dolores atque ophthalmias,

mias, seu instillatus, seu in collyria additus. Sanguinantibus quoque ginginis, & sanguinem supernè reicientibus, potu confert: clystere verò dysentericis infunditur. Contra tabem datur in potu: aduersus strangulationes vuluæ subditur in vellere, quemadmodum & si vulua rheumatismo laboret. Semen ex vino potum, alui profluvia & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix seu colluta, seu commanducata, dentium dolores sedat. Eadem cum foliis, ad vesicæ renūque vlcera in pallo datur. Cæterum ferunt ternas radices cum vini ternis cyathis & aquæ pari modo, tertianis febribus, itēque quaternas, quartanis auxiliari. Sunt & qui radice vinculo è collo suspensa amuleti instar vtantur, ad strumas discutiendas.

De Sio. CAP. CLIIII.

SIUM aquaticum, frutex est pusillus, qui in aquis inuenitur, rectus, pinguis, foliis hipposelino similibus, sed minoribus & aromatici odoris: quæ quidem seu cocta, seu cruda, esu calculos rumpunt & eiiciunt: vrinæ quoque cient, ac menses & partus extrahunt, dysentericisq; in cibo profunt. De eodem Sio agens Crateuas, herbam esse tradit fruticis specie, exiguam, foliis præditam rotundis, quàm mentæ maioribus, nigris, pinguis, & ad crucam accedentibus.

P. ij.

De Sisymbrio. CAP. CLV.

SISYMBRIVM (alij serpyllum syluestre
 vocant) in solo inculto nascitur, menta
 hortensis similitudine, sed latioribus foliis,
 atque odoratius: quod quidem coronis in-
 feritur. Calfaciendi vim habet: ac semen
 quidem ex vino potum, ad vrinæ stillicidia
 & calculos conuenit, itémque tormina &
 singultus sedat. Folia verò contra capitis
 dolorem fronti ac temporibus imponun-
 tur. Valent & aduersus vesparum apúmque
 ictus. Cæterùm vomitiones quoque potu
 cohibent.

De Sisymbrio altero. CAP. CLVI.

Sisymbrium alterum sunt qui cardami-
 nen, alij sion etiam appellant. Est verò her-
 ba aquatica, quæ in iisdem quibus sion locis
 prouenit: Cardamine idèd nonnullis dicta,
 quòd gustu cardamum, id est, nasturtium,
 repræsentet. Folia primùm rotunda pro-
 deunt: augescencia verò, erucae modo fin-
 duntur. Porrò exalfacit, vrinæ mouet, ac
 crudum etiamnum estur. Purgat etiam len-
 tiginēs, ac vitia cutis in facie à Solis ardore
 contracta nocte tota impositum, & maturi-
 nò detractum.

De Crithmo. CAP. CLVII.

CRITHMON, seu, vt alij, Critamon, fru-
 ticosa est herbula, foliis vndique densa,
 cubiti

cubiti fermè altitudine, in petrosis & maritimis nascens, foliis referta pinguibus & albicantibus, portulacæ folia referentibus: crassioribus tamen atque longioribus, salsoque gustu. Flores verò gerit candidos, ac fructum ceu libanotidis mollem, odoratum, rotundum: qui quidem siccatus, dehisceat, intusque ceu tritici granum habet: radices autem digiti crassitudine tres aut quatuor, odoratas, & iucundi saporis. Porro radix, semen & folia, incocta vino, potu agrè meientibus & regio morbo laborantibus auxiliantur, mensis que cient. Cæterùm crithmon crudum costumve estur oleris in modum, ac in muria quoque seruatur.

De Coronopede. CAP. C XVIII.

CORONOPVS oblonga herbula est, humistrata, cui folia sunt incisuris diuisa: atque hæc quidem oleris quoque modo cocta estur. Radicem porro habet tenuem, astringentem, quæ cæliacis in cibo præclare facit. Cæterùm prouenit locis incultis, in aggeribus & secus vias.

De Soncho. CAP. CLIX.

SONCHI duo genera: vnum quidem aegrestius atque spinosius: alterum tenerius molliusve & esculentum. Caulis angulosus est, intus cauus, interdum & subrubens: folia in ambitu per interualla incisa.

P. iij.

Vis vtriufque refrigeratoria, & modicè fubastringens: vnde æftuanti ftomacho & inflammationibus impositi profunt. Succus ftomachi rofionem forbitione mitigat, & lac euocat. In vellere autem appofitus, fedis ac vuluæ inflammationibus opitulatur. Tã herba quàm radix imposita, ictis à fcorpione auxiliatur. Est verò etiã tertius fonchus, itidem tener ac mollis, arborefcens, latifque conftans foliis, quæ quidem caulem in ramos exeuntem diftinguunt: fed & hic ad eadem pollet.

De Seride. CAP. CLXI.

SERIS duùm est generum, fylueftris & ftotiu. Ex his fylueftris ea est, quæ & picris & cichorium appellatur: altera, quæ hortenfis est, & latioris est folij, & ori gravior. Et hæc quidem rurfum genere duplex: fi quidem vna est lactucæ fimilior, & latifolia: altera est anguftiore folio & amarulenta. Omnes porrò refrigerant, astringunt & ftomacho funt vtiles. Coctæ aluum fiftunt, fi cum aceto fumantur. Imprimis verò fylueftres, ftomacho meliores. Quandoquidem in cibo fumptæ, diffolutum æftuantemque ftomachum folantur. Impositæ verò cum polenta, ac per fe quoque, cardiacis funt vtiles: podagris itidem & oculorum inflammationibus auxilio funt. At herba cum radice

radice illita, percussis à scorpione subuenit,
& erysipelatis cum polenta medetur. Cate-
rùm earum succus cum cerussa & aceto lo-
cis iis commodè illinitur, quæ refrigeratio-
nem desiderant.

De Condrilla. CAP. CLXI.

CONDRILLA, quam etiam cichorion
aut serin appellant, folia, caulem & flo-
res gerit cichorij similitudine: qua ex causa
nonnulli seridis sylvestris speciem esse pro-
nuntiarunt. Verùm tenuior tota est. Circa
iplos autem ramulos gummi reperitur ma-
stiches simile, fabæ magnitudine: quod qui-
dem cum myrrha tritum & in linteo oliuæ
instax appositum, menses trahit. Herba verè
cum radice tula, melle adiecto diuiditur in
pastillos: qui quidem diluti, admixto nitro
vitilignes emaculant. Sed & gummi pilos
glutinat, ac ipsa quoque radix recens eadem
præstat, si intincta eius succo acus pilis ad-
moueat. Contra viperas etiam ex vino
pota proficit. Quin & ipsius succus cum vi-
no, aut per sese decoctus atque potus, aluum
sistit. Est porrò & aliud condrilla genus, fo-
lio circumroso, oblongo & humi strato,
caule verò succi pleno: radice tenui, vegeta,
leui, rotunda, flauescente, succosa. Caulis &
folia concoquendi vim habent. Succus ve-
rò, in commodos palpebrarū pilos replicat.

P. iiii.

Cæterùm in lætis cultisque agris prouenit.

De Cucurbita. CAP. CLXII.

CUCURBITA esculenta cruda trita & imposita, œdemata & abscessus mitigat. Ramentum ipsius, infantium capitis ardore, quam sirsiasin vocant, laborantium sincipiti vtiliter adhibetur. Similiter quoque podagricis & oculorum inflammationibus imponitur. Succus verò è strigementis tussis, aurium doloribus tum per se, tum etiam cum rosaceo infusus, auxiliatur. Valet itidem illitus ad perustam ardoribus corporis superficiem. Vniuersæ autem decoctæ & expressæ succus cum melle exiguo & nitro potus, leuiter aluum soluit. Quin & si quis vinum in ipsam crudam & excauatam infusum ac dio expositum, posteaque dilutum ieiunus biberit, leuiter aluum emolliet.

De Cucumere satiuo. CAP. CLXIII.

CUCUMERIS satiuus aluo stomachoque vtilis, refrigerandi vim obtinet, si modò non corrumpatur, ac vesicæ prodest: olfactu verò, defectos animo recreat. Sed & ipsius semen modicè vrinas cit, & cum lacte aut passo, vesicæ exulcerationibus subuenit. Cæterùm eiusdem folia cum vino imposita, canum morsus sanant: ex melle verò, epinyctidas;

De

De Pepone. CAP. CLXIII.

IPSA quoque peponis caro in cibis vrinas mouet: oculi verò inflammationes imposita lenit. Eius verò ramentum infantium siriâsi laborantium sincipiti imponitur: ac frōti quoque anacollematis vice adalligatur, ad inhibendas oculorum fluxiones. Porrò succus cum semine adiecta farina siccatus in sole, faciem smegmatis vice purgat, illique nitorem conciliat. Cæterùm sicca radix ex mulsa drachmæ pondere pota, vomitiones mouet. Quòd si quis placidè ac citra molestiam vomere à cœna voluerit, oboli bini satisfecerint. Sanat quoque cum melle imposita capitis vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant.

De Lactuca satina. CAP. CLXV.

LACTUCA satina stomacho utilis, modicè refrigeratoria, somnum concilians, aluum emolliens & lac euocans. Verùm decocta, magis alit. Stomachicis autem illotam esse proderit. Epotum verò ipsius semen Venerem assidue somniantibus opitulatur, & concubitum arceat. At ipsæ in cibo frequentiores, claritati oculorum officiunt. Muria etiam condiuntur. Cæterùm cùm in caulem exierunt, vim quandam adipiscuntur succo lactique syluestris lactucæ similem.

De Sylvestri lactuca.

CAP. CLXVI.

Sylvestris autem Lactuca fatiua similis est, sed ampliore caule praedita, foliisque candidioribus, gracilioribus & asperioribus, gustu vero amara, ac viribus aliquatenus papaueri similis: quam ob causam nonnulli etiam lacteum eius succum meconio permiscunt. Succus obolorum dum pondere cum posca epotus, aquosa per aluum expurgat. Quin & oculorum argema & caliginem extert: efficaciter quoque cum lacte muliebri contra eorundem adustiones inungitur. In summa somnum facit, & doloris leuamentum praestat. Menfes quoque trahit, & contra scorpionum ictus phalangiorumque morsus bibitur. Semen aequè ac fatiua potum, libidinum imaginationes in somno compescit, Veneremque inhibet. Succus ad eadem valet, sed minus efficax. Ceterum ipsius lac, ceterorum qui expressione eliciuntur succorum instar, antea insolatum in nouis fictilibus reponitur.

De Gingidio.

CAP. CLXVII.

GINGIDIUM, quibusdam Lepidium, copiosissimum in Cilicia & Syria nascitur, herbula sylvestri quidem pastinacae similis, tenuior tamen & amarior: radícula candicante & subamara. Oleris instar crudum, coctum conditumve estur, stomacho
utile

utile & urinæ ciendæ vi præditum. Quin & ipsius decoctum ex vino potum, vesicæ prodest.

De Scandice. CAP. CLXVIII.

SCANDIX, sylvestre quoque olus est, subacre, amarum, atque esculentum. Siquidem crudum coctumve estur, alio stomachoque utile. Eius verò decoctum potu, vesicæ, renibus & iocinori prodest.

De Caucalide. CAP. CLXIX.

CAUCALIS, quam nonnulli sylvestrem daucum appellant, cauliculus est dorantalis, aut etiam maior, subhirsutus, foliis fœniculo similibus, quæ sunt multis diuisa incisuris & hirsuta: candida in cacumine umbella, eaque odorata. Et hæc quoque planta cruda coctave, oleris modo estur, urinamque ciet.

De Eruca. CAP. CLXX.

CRUDA Eruca coitum largiore cibo concitat: ac ipsius quoque semen eiusdem est effectus. Urinas mouet, concoctionem iuuat, aluòque est accommodata. Semine in condiendis obsoniis vtuntur: quod vt diutius perennet, aceto lactève subactum in pastillos digerunt, atque ita reponunt. Nascitur & sylvestris eruca, maximè in Iberia que Occidentem spectat, ac ipsius semine loci illius incolæ pro sinapi vtuntur. Est porro

quàm fatiua ad mouendam vrinam effica-
cior, & multò acrior.

De Ocsmo. CAP. CLXXI.

OCIMVM vulgo notum: copiosiore ci-
bo aciem oculorum hebetat. Aluum
autem emollit, flatus mouet, vrinam ciet, &
lac euocat: agrè tamen conficitur. Impo-
situm cum polentæ polline, rosaceo & aceto,
inflammationibus auxilio est, vt & draconis
marini & scorpionis ictibus. Per se verò
cum vino Chio, prodest oculorum dolori-
bus. Succus oculorum caligines discutit, flu-
xionesque reficcat. Semen verò potum, con-
uenit atram bifem gignētibus, agrè meien-
tibus, inflatisque: olfactu in nares attractū,
subinde sternutamenta mouet: id quod &
herba ipsa efficit: verūm oculos comprimi
oportet virgente sternutamento. Eam fu-
giunt nonnulli, ac edere quoque verentur:
quòd commanducata & in sole posita ver-
miculos gignat. In cibum verò receperunt
Afri, quia si feriantur à scorpione qui oci-
mum ederint, incolumes conseruentur.

De Orobanche. CAP. CLXXII.

OROBANCHE cauliculus est subruber,
duos ferè dodrantes altus, ac interdum
etiam maior, foliis subpinguibus, hirsutus
ac tener, floribus præditus subalbidis, aut in
luteum vergentibus. Radix subest digiti
crassitudi-

crassitudine, perforata, cum caulis ariditate flaccescit, Inter legumina quædam si nascatur, ea suffocare creditur: unde & cognomen accepit. Estur autem oleris instar cruda, & in patinis asparagi modo decocta. Cæterum leguminibus incocta, horum coctionem accelerare perhibetur.

De Barbula hircæ. CAP. CLXXIII.

TRAGOPOGON seu tetrapogon, quem alij comen vocant, breui caule est, foliis croci, radice longa, dulci, nigro super caulem calyce: è cuius summo proluxa erumpit lanugo, à qua sibi nomen asciuit. Est verò herba ipsa esui apta.

De Ornithogalo. CAP. CLXXIIII.

ORNITHOGALON cauliculus est tener, tenuis, subalbidus, circiter duos dodrantes altus, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis: è quibus flores prodeunt, qui foris quidem herbacei, at vbi expansi sunt, lactei visuntur: ac inter eos capitulum canchryos modo incisum emicat: quod cum pane assatur, veluti melanthium. Radix est bulbosa, quæ cruda coctaque in cibos venit.

De Tubere. CAP. CLXXV.

TUBER radix est orbiculata, sine foliis, sine caule, flavescens. Vere effoditur, ac seu cruda seu cocta, esui apta est.

De Smilace hortensi. CAP. CLXXVI.

SMILAX hortensis, cuius fructus lobia, (quasi siliquulas dicas) & à nonnullis asparagus nominatur, folia habet hederæ, sed molliora: caules tenuis, clauicularum instar sese propinquis fruticibus implicantes: qui quidem in tantum adolefcunt, vt topiarij operis attegias seu cameras opacent. Fructum autem profert fœnigræci, sed longiorem & insigniorem, intra quem semina concluduntur renum similia, non æquali quidem colore, sed ex parte rufescentia. Is porrò fructus, seu potius siliqua cum semine, asparagi modo elixa oleris instar estur. Urinam verò ciet, & grauia tumultuosaque somnia facit.

De Medica. CAP. CLXXVII.

MEDICA dum recens erumpit, trifolio in pratis nascenti similis est: tandem verò folia contrahit, caules edens trifolij, quibus semen adnascitur lentis magnitudine, siliquis intortis inclusum. Id siccatum, sali condimentario ad saporis iucunditatem admiscetur. Idem viride impositum, iis prodest, quibus refrigeratione opus est. Cæterùm herba tota pro gramine vtuntur qui iumenta pecoræque pascunt.

De

De Aphaca. CAP. CLXXXVIII.

APHACA frutex est exiguus in aruis nascens, altior lenticula, foliis tenuibus. Folliculos fert quàm lenticula maiores, quibus exigua semina nigra ternatè, minora lenticula, continentur. Hæc astringendi vim habent: quare frixa, fresa elixave, lentis more fluxiones alui stomachique sistunt.

De Porro. CAP. CLXXXIX.

PORRVM capitatum inflationes facit, pravi est succi, somnia tumultuosa parit, vrinam ciet, bonam facit aluum, extenuat, oculorum aciem hebetat, mentes trahit: sed exulceratam vesicam renésque lædit. Cum pissiana verò coctum aliterve in cibo sumptum, eorum quæ intra thoracem hærent excretionem adiuuat. At coma in aqua maris & aceto cocta, ad insidendum in vulvæ præclusionem ac duritia utilis habetur. Porrum autem bis aqua mutata coctum, frigidaque maceratum dulcescit, multoque minus inflat. At sectiuum & acrius est, & astringentis nonnihil obtinet: quare expressus ab eo succus cum aceto, addito thure aut manna, sanguinis profluuium sistit, maxime si naribus erumpat. Venerem item stimulat, & ad omnia thoracis vitia cum melle pro eclegmate vsurpatur: esitatum quoque con-

tra tabem efficax est, ac spiritalem etiam canaliculam purgat. Sed si frequentius comedatur, visus obscuritatem inducit, ac stomacho etiam nocet. Succus ex melicrato potus, contra venenatarum bestiarum morsus auxilio est. Sed & ipsum quoque porrum impositum prodest. *Quin* & succus aurium doloribus & sonitui succurrit, cum acetone, thure, lacte aut rosaceo instillatus. Folia verò varos tollunt, cum rhoë opsoniorum imposita, epinyctidásque sanant: ac ulcerum quoque crustas ex sale illita emarginant. Ceterum seminis binæ drachmæ cum pari myrti baccarum pondere potæ, veteres sanguinis supernè reiectiones cohibent.

De Ampelopraso. CAP. CLXXX.

Ampeloprasum stomacho quàm porrum magis aduersatur: sed plus quoque exalfacit, urinásque vehementius cicit: menses quoque pellit. *Quin* & contra bestiarum morsus in cibo conuenit.

De Cæpa. CAP. CLXXXI.

CÆPA longa acrior est quàm rotunda, citémque ruffa quàm candida, & sicca quàm viridis seu recens, & cruda quàm asfata, aut sale condita. Sunt tamen omnes mordacitatis participes, inflationésque faciunt, appetentiam inuitant, attenuant, sitim gignunt, nauseam pariunt, expurgant
denique,

dēnique, aluóque sunt vtiles. Tum excrementis aliis viam aperiunt, tum & hæmorrhoidas referant. Subduntur verò pro balanis, corticibus nudatæ & oleo immisſa. At succus ex melle inunctus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis & incipientibus suffusionibus auxiliatur. Anginoſi itidem eo perunguntur. Sed & menſes ciet atque pellit, ac infuſus caput per nares expurgat. Canis morſibus cum ſale, ruta & melle imponitur. Cum aceto autē in ſole perunctus, vitiligines ſanat: & cum pari ſpodio, ſcabras lippitudines ſedat. Varos quoque cum ſale reprimat. Contra calceamentorum attritus cum adipe gallinaceo vtilis eſt. Vallet etiamnum ad alui profluuium, & auditus grauitatem auriūque ſonitus emendat. Ad purulentas aures, iſdemque interceptam aquam eliciendam prædeſt. Quin & alopecii affrictus, celeriùs quàm alcyonium pilos euocat. Porro cæpa copioſius ſumpta, capitis dolores ciet, coctaque potentiùs vrinas pellit. Largiùs verò per aduerſam valitudinem eſitata, quantumuis cocta, lethargum accerſit. Cæterum cocta & cum vua paſſa aut fico impoſita, panos ſeu tubercula maturat & rumpit.

Q. i.

De Allio. CAP. CLXXXII.

ALLIUM quoddam est sativum & hortense: quod quidem in Ægypto, porrimodo, singulari capite reperitur, dulce, paruum ac purpurascens: alibi verò multiplici capite seu nucleo coagmentatum videtur, atque candidum: ac eiusmodi quidem nucleos seu spicas, aglithas Græci nominant. Est & aliud sylvestre, quod ophioscorodon, quasi anguinum allium, appellatur. Vinum porro acrem obtinet alliū, excalfacit, mordet, flatus pellit, alvum turbat, stomachum exiccat, sitim gignit, inflationemque facit, summam corporis cutem exulcerat, & oculorum aciem esu hebetat. Eadem præstat effectum ophioscorodon, quod & elaphoscorodon, quasi ceruinum allium, nuncupatur. Sed & latas quoque tænias in cibo pellit allium, urinæque detrahit: morsus à vipera & hæmorrhoides maximè si quid aliud confert, dum modò continuò post vinum superbibatur, aut ipsum è vino teratur ac in portione sumatur. **Quin** & in eisdem usus, & contra canis rabiosi morsus, vtiliter imponitur. In cibo verò sumptum, contra mutationes aquarum proficit, [fauces expediendo, eisdemque asperas leniendo] voci splendorem affert, veterem tussim crudam coctamve in cibo lenit. Potum autem cum
origani

origani decocto, pediculos ac lendes enecat. Combustum ac melle subactum illitumque, oculorum fugillationibus & alopeciiis medetur: sed in alopeciiis curandis vnguentum præterea nardinum additur. Cum sale verò & oleo, sanat papularum eruptiones. Vitiliginem quoque, lichenas, lentiginis, vlcera capitis manantia, furfures ac lepras cum melle eximit. At cum thure & tæda decoctum ac in ore detentum, dentium dolorem imminuit. Cum ficulneis foliis & cumino, contra muris aranei morsus imponitur. Comæ decoctum sceminarum deflectionibus additum, menses secundasque partus extrahit. In eundem quoque usum suffumigatur. Cæterum factum ex eo & oliua nigra intritum, quod myttoton vocant, esu urinam cit, ora venarum patefacit, ac hydropticis quoque est vtile.

De Scordopraso. CAP. CXXXIII.

NASCITUR Scordoprason porri magnitudine, allij & porri qualitatum particeps: quapropter mixtas quoque vires obtinet, eadem præstans quæ allium pariter ac porrum, sed efficacia minore. Coctum id porri modo dulcescit, & in olerum vicem trahit.

Q ij.

De Sinapi. CAP. CLXXXIII.

SINAPI seu napy eligito non magnopere aridum, & valde rufum atque plenum, quodque fractum internè viride ac veluti succosum & glaucum conspiciatur. Tale siquidem recens ac tempestiuum habetur. Ad calcificandum, attenuandum, atrahendumque efficax est. Commanducatum autem, valet ad pituitam capitis elicendam. At succus ex aqua mulsa, contra tonsillarum præduros tumores, veteresque & callosas arteriæ scabritias gargarizatu prodest. Ipsum verò sinapi tritum & naribus admotum, sternutamenta ciet. Comitibus quoque auxiliatur, & vuluæ strangulatu oppressas excitat. Quin & lethargicorum capiti derafo illinitur. Ficus autem admixtum & impositum donec rubescat locus, valet ad coxalicum cruciatus, lienes, ac in vniuersum ad quemuis diutinum dolorem, cum ex alto in summam cutem quidpiam extrahere est in animo, transato scilicet in alteram partem affectu. Alopecis etiam illitum medetur, faciem purgat, & oculorum fugillata tollit, cum melle, adipe, aut cerato. Cum aceto verò, lepræ & feræ impetigines eo perunguntur. Sed & contra febriles circuitus aridum bibitur, polentæ modo potui inspersum. Emplastris quoque extrahendi
vi præ-

vi pæditis, iisque quæ ad pforam faciunt, vtiliter ammiscetur. Succurrit & auditus grauitati incertisque sonitibus cum fico tritum, auribusque inditum. Ipsiùs verò succus cum melle ad oculorum hebetudines genarumque scabritias conuenienter inungitur. Cæterùm exprimitur recenti adhuc semine succus, atque ita in sole siccat.

De Nasturtio. CAP. CLXXXV.

NASTURTIVM optimum constat esse Babylonicum. Cuiusuis autem nasturtij semen excalfacit, acre est, ac stomacho inimicum: aluum turbat, lumbricos pellit, lienem imminuit, fœtus in utero necat, menses cit ac Venerem stimulat. Est ei denique natura sinapis & erucae semini similis Lepras & imperigines exterit: ex melle verò illitum, lienem extenuat, fauos expurgat, & quæ intra thoracem hærent sursum educit sorbitionibus incoctum. Serpentiũ venenis potum resistit, atque eas suffitu fugat. Capillos fluentes cohibet, & carbunculos ad suppurationem perducit ac rumpit. At cum aceto & poleata illitum, ischiadicis: confert: œdemata itidem inflammationesque discutit, ac furunculos quoque suppurat cum muria illitum. Cæterùm eadem herba præstat, sed effectũ minore.

Q. iii.

De Thlaspi. CAP. CLXXXVI.

THLASPI herbula est angustis foliis, digitali longitudinae, in terram versis, in cacumine diuisis ac subpinguibus. Cauliculum autem emittit tenuem, binum dorantium altitudine, cui pauci adnascuntur ramuli: circa verò ipsum totum fructus est, summa sui parte modicè latus: quo semen includitur exiguum, nasturtio simile, disci effigie, veluti infractum compressumve, unde & nomen accepit. Flos albicat. Nascitur in semetis, parietibus ac sepibus. Semen acre, exalfaciens: bilem vtrinque tam supernè quàm infernè extrahit, acetabuli mensura potum. Prodest & ischiadicis infusum: potu sanguinem educit, internòsque abscessus rumpit. Menses quoque cit, & partus necat. Porro alterum etiam thlaspi recenset Crateuas, quod aliqui Persicum sinapi vocant, latis foliis & radicibus magnis: quod & ipsum ischiadicorum infusionibus admiscetur.

De Draba. CAP. CLXXXVII.

DRABA herba ad cubiti altitudinem assurgit, tenuibus virgultis, & foliis ex utroque latere ceu lepidij, sed mollioribus & candidioribus. In cacumine verò sambuci umbellam gerit, candidis floribus præditam. Huius herba cum ptissana coquitur: in
Cappado-

Cappadocia maximè. At verò semen ipsius aridum, piperis vice opsoniis admiscetur.

De Erysimos, seu Irsone.

CAP. CLXXXVIII.

ERYSIMON circa vrbes, domorum areas hortosque nascitur, foliis eruce syluestris: cauliculis in lori modum sequacibus & flexilibus, floribus luteis, siliquis in cacumine corniculorū figura, iisq; gracilibus, uti scœnigræci: quibus exigua concluduntur semina nasturtij similia, feruidoque gustu. Ea si cum melle delingantur, contra thoracis fluxiones, purulentas excreationes ac tusses, morbum regium & ischiadem efficaciacia sunt. Bibitur & semen contra venena. Ex aqua verò aut melle illitum, prodest carcinomatis occultis, duritiis, parotidibus, ac testium mammarūque inflammaticibus. In summa attenuat & calfacit. Cæterum ad eclegmata redditur mitius & accommodatius, si aqua maceratum torreatur, aut linteo illigatum subactaque farina oblitum inassetur.

De Pipere.

CAP. CXXXIX.

PIPER brevis arbor esse traditur in India nascens, quæ quidem fructum promittit inter initia oblongum siliquarum instar, quod longum piper est. Is habet intus aliquid tenue ac milio simile, quod tandem

Q. iij.

in perfectum piper euadit. Et ille quidem suis temporibus dehiscens pandensque sese, racemos emittit grana ferentes, qualia nouimus: è quibus nonnulla acerba & immatura piper faciunt candidum, aptissimum remediis oculorum, antidotis & iis medicaminibus quæ contra venenatas bestias parantur, Theriaca vocant. Est porro longum intensa mordacitate præditum & subamarum, quoniam immaturum: antidotis irritem & theriacis medicaminibus accommodatum. At nigrum albo suauius est, acrius, orique gratius ac magis aromaticum, propterea quod tempestiua maturitate collectum est: quin & ad condimenta utilius est. Candidum verò, quippe quod in acerbum vergat, antedictis infirmius & inefficacius est. Eligito grauissimum, plenum, nigrum, non valde rugosum, sed recens ac minimè furfurosum. Reperitur etiamnum quoddam in genere nigri, nutrimento defectum, cassum seu inane ac leue, quod brasma nominatur. Vim habet communiter omne piper excalfaciendi, vrinam ciendi, concoquendi, attrahendi, discutiendi, detergendique ea quæ pupillis tenebras offundunt. Conuenit etiam, seu potum seu illitum, febrium rigoribus per circuitum repentibus: ac venenatarum quoque bestiarum

rum

rum moribus auxiliatur, & partus extrahit. Creditur & statim à concubitu subditum, spem partus adimere. Quin & tussi omnibusque pectoris vitiis linctu potuue succurrit. Anginis item conuenit cum melle perunctum, ac tormina discutit potum cum lauri foliis tenellis. Manducatum verò cum uua passa, pituitam è capite prolicet. Dolores quoque sedat, valetudinem tuetur, & appetentiam mouet. Sed & concoctionem adiuuat, ad intinctus additum. Exceptum verò pice, strumas discutit, ac vitiligines etiam ex nitro emaculat. Torretur autem fictili nouo super prunis, eodem quo in cremanda lente fit modo *agitatam*. Ceterum non est huius arboris radix, vt aliqui existimauère, zingiber: quemadmodum paulò pòst ostendemus. Attamen piperis radix costo similis est, gustantium ora calfacit, saliuamque ciet. Eadem cum aceto imposita, itémque pota, lienem imminuit. Capitis etiam pituitam elicit commanducata cum semine pedicularis herbae, quam staphidem agriam vocant.

De Zingibere. CAP. CXC.

ZINGIBERIS sui generis planta est, quæ plurima in Troglodytica & Arabia nascitur. Huius herba virente cocta, ad multa, perinde atque nos ruta, vtuntur, pre-

potifmatis ac pulmentis eam admifcentes. Radiculas habet paruas, cyperi modo, candidantes, fapote piper imitantes ac odoratas. Eligitò quæ teredinem minimè fenferiunt. A quibusdam tamen ob id condiuntur, quòd celeriter cariem fenfiant, ac fietilibus in Italiam aſportantur, cibus idoneæ, ſi modò cum ſuo condimento aſſumantur. Vim porrò habet zingiber calfacientem, concoquentem, aluum leniter emollientem, ac ſtomacho etiam vtilem. Eſt & efficax aduerſus ea quæ pupillis caliginem offundunt. In antidota quoque additur, ac in vniuerſum piperis vires quadantenus æmulatur.

De Hydropipere. CAP. CXCII.

HYDROPIPER apud aquas maximè ſtagnantes lenitèrve fluentes gignitur. Caulem edit geniculatum ac ſolidum, circa quem alarum ſunt concavitates, ac folia menthæ ſimilia; ſed maiora, delicatiora candidioraque, guſtu acria piperis modo, citra tamen vllam odoris gratiam. Fructum verò gerit in ſurculis paruis prope folia erumpentem, & racematim coherentem: qui & ipſe acris eſt. Vim habent folia cum ſemine impoſita œdemata veterèſque duritias diſcutiendi, & ſub oculis ſugillata emendandi. Siccata: verò & tuſa, ſali & opſoniis pro pipere admifcentur. Ceterum radicem habet par-

bet paruum, nullius in medicina vsus.

De Ptarmica. CAP. CXCII.

PTARMICA exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos & teretes, abrotano similes: circa quos folia sunt oblonga, oleaginis proxima multa que: ac in cacumine capitulum, vti anthemidis, paruum, rotundum, acri odore, sternutamenta ciens, vnde etiam nomen accepit. Valent folia cum floribus illita, ad delenda sub oculis sugillata: flores autem sternutamenta efficacissime mouent. Nascitur in montosis saxosis que locis.

De Struthio seu radice.

CAP. CXCIII.

STRUTHIVM vulgo notum, quo fullo-nes purgandis lanis vtuntur. Huius radix acris est, urinamque ciet: auxiliatur hepaticis, tussi & orthopnoeae, sumpta cum melle cochlearis mensura, & aluum quoque subducit. Eadem cum panace & capparidis radice, calculos frangit & cum vrina expellit, lienemque in scirrhum induratum liquat. Subdita verò, menses trahit, & partus efficaciter enecat. Cum polenta autem, & aceto illita, lepram emendat. Discutit & panos, cum farina hordeacea & vino decocta. Miscetur praeterea collyriis exacundae oculorum aciei dicatis, itemque malagmaticis.

Sternutamenta etiam facit, atque per os purgat, trita cum melle ac naribus infusa.

De Cyclamino. CAP. CXCIII.

CYCLAMINVS folia habet hederæ similia, purpurea, varia, infra supraque maculis albicantibus distincta: caulem verò quaternum digitorum, inanem ac nudum: in cuius summo flores emicant rosarum effigie, purpurascens. Radix nigra, rapo proxima & aliquantum lata. Quæ quidem cum hydromelite pota, pituitam aquosamque detrahit: ac menses pota subditave ciet. Tradunt, si prægnans mulier radicem eam transgrediatur, abortum fieri. Sed & ad alligata partum accelerat. Contra venena, præsertimque leporis marini, ex vino bibitur. Imposita quoque, contra serpentium ictus remedio est: & addita in vinum, ebrietatem representat. Regium verò morbum discutit, tribus drachmis pota cum passo aut mulla dilutiore: sed bibentem oportet cubiculo calido minimeque ventis exposito recumbere, pluribus contextum stragulis, quò facilius exudet. Qui verò elicietur sudor, colore felleus inuenietur. Eius etiam succus cum melle naribus infunditur ad purgandum caput, & sedi in vellere subditur ad deicienda alui excrementa. Idem illitus umbilico & imo ventri ad coxas usque, aluum

aliū emollit, abortūque facit. Quin & suffusis hebetioribūsq̄ oculis oblitus cum melle succus prodest. Miscetur & medicamentis abortum inferentibus. Idem cum aceto illitus, prociduum sedem restituit. Exprimitur verò tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix autem ipsa cutem purgat, eruptiones papularum reprimit, ac vulneribus ex aceto tum per se, tum etiam cum melle, medetur. Lienem quoque imposita liquat & absorbit. Contractas etiam à sole maculas & alopecias emendat. Sed & ipsius decoctum foru, luxatis, podagræ, capitis ulcuseulis atque perionibus idoneum & accommodatum est. Quòd si in oleo vetere feruefacta fuerit, illito oleo cicatrix inducitur. Ipsa quoque radix excauata oleo impletur, & cineri feruenti imponitur, addito interdum ceræ Tyrhencæ momento, vt strigenti modo viscosus fiat illitus, perquam utilis permior laborantibus. Cæterum radix scillæ modo concisa reponitur: traditurque etiam ad amatoria assumi tusa, ac in pastillos diuisa. Nascitur verò locis vmbrosis, maximèque sub arboribus.

De Cyclamino altera. CAP. CXCv.

Cyclaminus altera, quam nonnulli cissanthemon aut cissophyllon vocant, folia

fert hederæ, sed minora: caules crassos, geniculatos, quique circa vicinas arbores capreolorum modo sese voluunt. Flores videntur candidi, odorati. Fructus verò vuæ acinorum instar, corymbis hederæ similis, mollis, ac sapore aliquantulum acris, atque lentus: radix supernacua. Nascitur locis asperis. Huius fructus drachmæ unius pondere potus cum vini albi cyathis duobus ad quadraginta dies, lienem liquat, ac per urinas & aluum absumit. Bibitur & ad orthopnoeam: ac potus quoque, reliquias à partu purgat.

De Dracontio seu dracunculo.

CAP. CXCVI.

DRACUNCULVS folia fert hederacea, magna, candidis notata maculis: caulem verò rectum, duñt cubitorum, versicolore, anguis effigie, maculis respersum purpureis, baculi crassitudine. Fructus est in summo racemosus, colore primùm quidem herbaceo, sed cùm ematuruit, ad croceum vergente, sapore mordax. Radix quadantenus rotunda, bulbosa, arò similis, tenui vestita cortice. Nascitur in umbrosis, circa sepes ac macerias. Expressus è semine succus cum oleo in aurem infusus, dolorem auris mitigandi vim habet. Naribus etiam excellere inditus, polypum absumit. Sed & carcino-

carcinomata illitu sistit. Eius autem grana
xxx. si in posca bibantur, abortum inferunt.
Quin & odorem aiunt, posteaquam flaccidi
flores emarcuerunt, recens, conceptos foetus
enecare. At radix calfaciendi vi prædita, suc-
currit orthopnoeæ, ruptis, conuulsis, tussi
atque destillationi. Pectori etiam hærentes
humores facit excreabiles, siue elixa tostave
cum melle aut per se edatur, siue ipsa trita
ex melle delingatur. Urinam quoque ciet
ac Venerem excitat, è vino pota. Quin & vl-
cera maligna & phagedænica cum bryonia
alba & melle trita expurgat & ad cicatri-
cem perducit. Ex ea quoque efformantur
collyria ad fistulas, extrahendõsque partus.
Aiunt & qui manus radice perfricuerit, à vi-
peræ morſu tutum & illaſum existere. Ex a-
ceto denique illita, vitiligines emaculat.
Folia verò trita, recentibus vulneribus lina-
mentorũ vice conuenienter imponuntur:
itidẽmque perñionibus, si prius in vino de-
cocta fuerint. Sed & caseus foliis inuolutus,
à putredine seruator immunis. Succus au-
tem radice, ad nubeculas, albugines, oculo-
rũmque caligines conuenit. Ipsa verò ra-
dix, etiam ad sanorum vsus, nimirum in ci-
bos, cocta crudaque oleris vice recipitur.
Quin & Gymnesiarum insularum, quas Ba-
leares vocant, incola coctam radicem cum

melle multo placentarum loco in conuiujs apponunt. Cæterùm radicem messibus effodi, loramque & frustatim concisam, ac lintraiectam siccare in vmbra, atque ita recondi oportet.

De Aro. CAP. CXCVII.

ARON apud Syros lupha vocitarum, folia emittit dracunculi, sed & minora & minus maculosa: caulem dodrantalem, subpurpureum ac pistilli forma, in cuius summo fructus est in croceum colorem inclinans. Radix alba, dracunculi radici proxima: quæ itidem decocta estur, quippe quæ minus acris sit. Folia verò ad esum condiuntur, & arida per se decocta manduntur. Radix, semen & folia, eisdem cum dracunculo vires obtinent: Pŕiuatim tamen radix cum fimo bubulo podagricis imposita prodest. Cæterùm eodem quo dracunculi radix modo reconditur, ac in summa ob mitiorem qua prædita est acrimoniam esui aptior est.

De Ari seu arisaro. CAP. CXCVIII.

ARISARVM exigua herbula est, cuius radix oliuæ magnitudinem implet. Est ea maioris quàm aron acrimoniæ: vnde illitu nomas fistit. Ex eadem collyria concinantur, ad fistulas efficacia. Cæterùm imposita inditave, cuiuslibet animalis genitale agit in perniciem.

De

De Asphodelo, seu hastula regia.

CAP. CXCIX.

ASPHODELVS, planta est plerisque omnibus cognita, foliis magni porri, caule verò laxi, (anthericon appellant) cuius in cacumine flos emicat. Radices subiacent oblongæ, teretes, glandibus similes, gustu acres, & calfaciendi vi præditæ. Hæbitat, urinas menstruæque concitant. Medentur & lateris doloribus, tussibus, conuulsis atque ruptis, drachmæ pondere in vino potat. Vomitiones verò adiuuat asphodelus, iusforij tali magnitudine in cibo sumptus. Vtiliter etiam tribus drachmis datur à serpente demorsus: sed vulneribus ex morfu folia, radicem ac flores ex vino illini oportet. *Urem sordidis ac depascentibus ulceribus, mammarum ac testium inflammationibus, tuberculis furunculisque, radix vna cum vini fæce decocta: recentibus autem inflammationibus, ex polenta auxiliatur. At ex radice succo, additis vetere vino dulci, myrrha & croco, ita vt simul omnia decoquantur, illinendis fit oculis vtile cum primum medicamentum. Idem ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, vino ac myrrha tepefactus, prodest: dentium verò dolores mitigat, oppositæ auriculæ per se instillatus. Cinis autem e cremata radice,*

R. j.

alopecias illitu densat, capillôve replet. Oleum verò in excavatis radicibus igni decoctum, exulceratis pernionibus & igni ambustis inunctione conducit, & aurium dolori infusum auri auxiliatur. Porrò vitiliginem albam, ad solem linteolo antè perfrictam, illita radix emaculat. Cæterùm semen & flores, si in vino bibantur, præ cæteris omnibus egregiè scolopendix & scorpiorum icibus aduersantur: sed & violenter aluum deiciunt.

De Bulbo esculento. CAP. CC.

BVLBVS esculentus quo vescimur, vulgo cognitus est. Stomacho & aluo utilis rufus, qui que ex Africa defertur. Amarus verò & scillæ similis, stomacho aptior est, & concoctionem adiuvat. Bulbi autem omnes, acres sunt & excalfactorij: Venerem stimulant, linguam & tonsillas exasperant, plurimum nutriunt, & carnem augent: verùm inflationes pariunt. Illi verò, efficaces sunt ad luxata, contusa, infixâ spicula & articulorum dolores: itémque ad gangrænas & podagras, cum melle ac per se. Valent & ad hydropticorum œdemata & canum morsus, cum melle ac pipere trito similiter impositi. Sudores iidem compescunt, stomachique dolores mitigant. Quin & furfures vlceraque capitis manantia cum tosto nitro abstergunt.

stergunt. Sub oculis sugillata varósque per se, aut ex oui luteo, itémque lentigines cum melle vel aceto, emendant. Fractis etiam auribus vnguibusque contusis ex polenta medentur. Ficos iidem tollunt, in calidis cineribus torrefacti, & cum vstis mænarum capitibus impositi. Cremati verò & cum alcyonio permixti, contractas à sole maculas & cicatrices nigras in sole illiti emaculant. Faciunt & ad rupta, si cum aceto elixi edantur. Cæterùm ab ipsorum largiore cibo cavendum, quoniam genus nervosum tentant.

De Bulbo Somitorio. CAP. CCI.

Bulbus, quem vomitorium vocant, folia habet lori modo flexiliora, multóque longiora quàm esculentus: radicem tamen bulbo similem, sed cortice nigro vestitam. Ea radix per se comesta, itémque ipsius decoctum potum, vesicæ vitii medentur, ac vomitiones mouent.

De Scilla. CAP. CCII.

SCILLA vim habet acrem & vrentem. Attamen assata, ad plurimos vsus accommodatur. Farina verò subacta lutóve oblitur, & in clibanum coniicitur, aut prunis obruitur, donec ambiens crusta sufficienter intosta fuerit. Hac detracta, nisi scilla prorsus mollis ac tenera euaserit, iterum noua

R. ij.

farina subacta lutove obducetur, & eadem quæ prius fuerit. Enimuerò quæ non sic aslata fuerit, interaneis noxam infert, maxime si intrò sumatur. Torretur & in olla operculata, atque in furnum demissa. Ex ea verò sumitur quod intimum est meditullium, direptis exterioribus tunicis. Sed & concisa elixatur, mutata sæpius aqua, tantisper dum in ipsa aqua neque amaritudo neque acrimonia percipiatur vlla. Denique & in umbra siccat frustatim confecta, linòque traiecta modicis interuallis, vt ne segmina seu taleolæ sese inuicem contingant. Et his quidem scillæ segmentis ad oleum, vinum & acetum scilliticum vtimur. At verò ad pedum rimas interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina dissoluta, imponitur. A vipera autem demorsis in aceto decocta vice cataplasmatidis adhibetur. Ad singulas porrò tostæ scillæ partes adiectis octonis triti tostisque salis, cochlear vnum aut alterum ieiunis exhibemus, emolliendæ alui gratia. In potiones quoque & aromáticas compositiones addita, iis prodest quibus vrinam ciere volumus, itémque hydropicis & stomachicis quibus innatatus, regio morbo laborantibus, torminosis, tussi vetere infestatis, suspiriosis & ore vitiosos humores reuicentibus. Ponderus verò ternum

Id ternum obolorum ex melle delingi fas-
 est. Coquitur & in melle, esturque in eos-
 dem vsus, concoctionem plurimum adiu-
 uans. Strigmenti verò in modum viscida
 recrementa aluo detrahit. Sed & elixa simili
 sumpta modo, eisdem prabet effectus. Ve-
 runtamen cauendus ipsius vsus iis, quibus
 est interna quæpiam exulceratio. Quin &
 totta, ad pensiles verrucas & perniones effi-
 caciter illinitur. Ipsius verò semen tritum,
 carica aut melle exceptum atque deuora-
 tum, aluum emollit. Est & tota pro foribus
 suspensa contra malorum medicamento-
 rum noxiam remedio.

De Pancratio. CAP. CCIII.

PANCRATIUM, quod etiam aliqui scil-
 lam (pusillam) appellant, radice est ma-
 gno bulbo simili, subrufa aut subpurpurea,
 amaro feruidoque gustu, foliis lilij, sed lon-
 gioribus. Scillæ vires & præparationem
 eandem habet, ac eodem quoque pondere
 ad eosdem affectus efficaciter exhibetur. At-
 tamen huic mitior quàm scillæ facultas in-
 est: quò fit vt & huius radice succus expres-
 sus ad erui farinam admixtus, in pastillos
 digeratur: qui quidem vtiliter ex hydrome-
 lite spleneticis hydropicisque dantur.

R. iij.

De Cappari. CAP. CCIIII.

CAPPARIS frutex est aculeatus, per terram in orbem stratus. Spinæ, ut rubus, habet in hami modum aduncas: folia mali cotoneæ, rotunda: fructum verò oliuæ instar: qui cum dehiscens panditur, florem promit candidum. Hoc verò dilapso non nihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertum grana tanquam Punici mali exigua rubentiaque intra se ostendit. Radices lignosæ sunt, grandes ac numerosæ. Asperis plerunque locis, tenuique solo, in insulis domorumque areis nascitur. Porrò caulis ipsius ac fructus, cibi gratia sale condiuntur. Aluum porrò turbat capparibus, stomacho aduersatur, sitimque gignit. At cocta tamen si edatur, stomacho quam cruda utilior. Semen drachmarum duarum pondere ex vino potum ad dies quadraginta, siensem absumit: quippe quod urinam trahat, cruentumque alui excrementum educat. Epotum itidem, ischiadi & paralyti succurrit, itemque ruptis & conuulsis: menses quoque ciet, ac pituitam capite detrahit. Quin & dentium dolorem sedat ex aceto decoctum, colluto inde ore. Radicis autem cortex aridus, tum ad antedicta valet, tum etiam quoduis vetus, sordidum & callosum vlcus expurgat. Spleneticis quoque cum hordeacea

cea farina imponitur. Sed & dente demorsa radix, eius dolori auxiliatur: & cum aceto trita, vitiligines albas exterit. Denique radix foliaque trita, duritias strumásque discutunt: aurium verò vermiculos infusus succus enecat. Porrò capparís Africa, præsertimque quæ apud Marmaridas appellatos nascitur, vehementer inflat. Apula vomitum facit: quæ autem è Rubro mari & Arabia defertur, acerrima: siquidem in ore pustulas excitat, & gingiuas osse reuas exest: quapropter est cibus inepta.

De Lepido. CAP. CCV.

LEPIDIVM, quod aliqui gingidium vocant, herbula vulgo nota, quæ muria cum lacte conditur. Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter ischiadi per quàm eximium est ac singulare remedium, si trita cum helenij radice ad quartam horæ partem imponatur. Lienosis simili modo prodest: ac lepras quoque tollit. Radix autem ad alligata collo, dentium dolores compescere ac inhibere creditur.

De Ranunculo. CAP. CCVI.

RANUNCULI, quod aliqui apium acreste nominant, plura quidem sunt genera: at vis tamén omnibus vna, acris scilicet ac vehementer exulcerans. Ac vnum quidem coriandri foliis constat, sed latior.

R. iiij.

bus, subalbidis & pinguibus: flore luteo, interdum purpureo. Caulis minimè crassus est, sed cubitum altus. Radice nititur exigua, candida & amara, adnatis ceu capillamentis, hellebori modo, fibrata: iuxta fluentia nascitur. Alterum est lanuginosius, longiorèque caule, pluribus foliorum incisuris, plurimum in Sardinia proticiens, acerrimum, quod etiam sylvestre apium appellant. Est & tertium valdè paruum & odore graui, flore aureo. Quartum simile huic, flore lacteo. Folia & caules tenelli vim habent illitu exulcerandi, & vsque aded vrendi, vt etiam crustas cum dolore inducant. Quare scabros vngues auferunt, pforas remouent, stigmata delent: itèmq; fornicationes ac pensiles verrucas & alopecias ad breue tempus imposita tollunt. Quin & tepente eorum decocto pernicioses fouentur. Radix verò sicca tritaque, sternutamenta ciet, naribus admota: dentium quoque dolores appensa leuat, ipsos tamen rumpit.

De Anemone. CAP. CCVII.

ANEMONE duum est generum: syluestris quidem vna, satiuua altera. Et in satiuua quidem genere est quæ phœniceos flores habeat: altera quæ candicantes, aut lacteos, aut purpureos. Harum folia coriandro similia, sed proximè terram scissa tenuiùs.

nuius. Cauliculi lanuginosi, tenues, in quibus flores veluti papaueris, & in medio capitula nigra aut cærulea: radix oliuæ magnitudine, aut etiam maior, veluti geniculis distincta. At syluestri amplitudo prorsus maior quàm satiuæ, foliisque est latioribus ac durioribus: capite oblongiore, flore phœniceo, tenuibus ac pluribus radiculis. Est & quædam foliis nigris, quæ quidem acrior est. Vis vtriusque acris: qua de causa ipsius radicis succus naribus infusus, valet ad purgandum caput. Commanducata verò radix, pituitam trahit. Decocta autem in passo & imposita, medetur oculorum inflammationibus: sed & cicatrices eorundem ac hebetudines emendat, sordidâque vlcera expurgat. Cæterùm folia & caules si cum ptisana decoquantur, & in cibo sumantur, lactis fecunditatem præstant: subdita autem in pesslo, menstrua eiunt. Illita quoque, lepras eximunt. Sunt qui nescientes ab anemone syluestri distinguere argemonem dictam & papauer rhœas, (de quo inter genera papaueris agemus) propter florum in puniceo colore conuenientiam, eupatorium errore ducti argemoniam appellent. Veruntamen tum argemone, tum & rhœas minùs saturato puniceo colore visuntur, & vtraque seriùs floret. Quinetiam

argemone croceum gustūque admodum acrem liquorem reddit: rhœas verò, candidiorem & acrem. Insuper vtrique intermedia sunt capitula sylvestris papaueris similia, nisi quòd argemones quidem capitulum supernè latiusculū est: rhœadis autem, aliquantò angustius. At anemones genera neque liquorem reddunt, neque capitula calycēsvē habent, sed velut alparagi cacumen. Denique & in arvis cultisve illa plerūque nascuntur.

De Argemone. CAP. CCVIII.

ARGEMONE tota quidem sylvestri papaueri similis est: sed folium habet quale anemone, diuisum: florem in cauliculo puniceum: caput quale papauer rhœas, sed oblongius & summis partibus latum: radicem rotundam: liquorem verò reddit croci colore & acrem. Illita folia, argema & nubeculas expurgant, inflammationēque compescunt.

De Anagallide. CAP. CCIX.

ANAGALLIDIS duo sunt genera, quæ flore distant. Nam quæ cæruleo est flore, foemina dicitur: mas, quæ phœniceo. Frutices sunt exigui, in terra iacentes, quibus folia in quadrangulis cauliculis pusilla, subrotunda, ad folia helxines accedentia: fructus rotundus. Vtraque porrò vim habet
miti-

mitigandi, inflammationes arcendi, adactos corpori aculeos extrahendi, & nomas cohibendi. At succus earum capitis pituitam gargarizatu euocat, & naribus infusus, dentium dolorem lenit, si in narem dolenti denti oppositam immillus fuerit. Emendat & argema cum melle Attico, & oculorum hebetudini opitulatur. Sed & morsis à vipera prodest, ex vino potus, itémque nephriticis, hepaticis, atque hydropicis. Cæterùm aiunt nonnulli impositam eam quæ caruleum edit florem, sedis proidentiam retrò agere: quæ verò phœniceum, eandem proritare.

De Hedera. CAP. CCX.

HEDERA multas in specie differentias sortitur: summas autem genere tres. Est enim candida quædam, nigra altera, tertiâque quæ vocatur helix. Et candida quidem, fructum fert candidum: nigra, quam etiam vulgus Dionysiam vocat, nigrum aut croci æmulum. At helix fructum non gignit, tenues autem habet viticulas: folia verò parua, angulosa & rubra. Porrò hedera omnis acris est & astringens, neruolûmque genus tentat. Flores ternis digitis capti, & in vino poti, ad dysentericos faciunt: sed bis die potari oportet. Idem cum ceratò triti, ambustis profunt. Recentia autem mollia-

ve folia ex aceto decocta, aut cruda cum pane detrita, lienem sanant. At succus foliorum & corymborum, cum irino ynguento, melle aut nitro, contra veteres capitis dolores vtiliter per nares infunditur. Perfunditur & eo caput cum aceto & rosaceo. Dolentibus verò purulentisque auribus cum oleo medetur. Nigræ autem hederæ succus & corymbi epoti, sterilitatem faciunt, mentemque turbant largius sumpti. Globosi verò corymborum acini quinque triti calfactique cum rosaceo in Punici cortice, & in dolore dentium contrariæ auri instillati, dolorem mitigant. Denigrant & capillum corymbi. At folia in vino cocta, omni vlcerrum generi illinuntur. Ambusta quoque, etiam maligna, & maculas à sole contractas sanant, velut antè dictum est, decocta. Mouent & menses corymbi triti ac subditi. Iidem post purgationes fœminarum drachmæ pondere poti, spem conceptionis adiunt. Sed & pediculus foliorum melle irrigatus, & vuluæ inditus, menses & partus extrahit. Succus autem instillatus, narium graucolentiam emendat, & earundem putrida vlcera expurgat. Hederæ verò lacryma, psilothrum est: ac illitu pediculos enecat. Radicum denique succus in aceto potus, morfus à phalangio succurrit.

De

De Chelidonia. CAP. CCXI.

CHELIDONIA maior caulē profert cubitalem, aut etiam altiorem, gracilem, qui quidem adnatos habet ramulos foliis refertos. Sunt autem ea ranunculi foliis similia, at molliora tamen, & aliquantum colore glauco: flos verò secundum singula folia prodit, vti violæ albæ. Succus croceus est, acris, mordax, aliquantulum subamarus & graueolens. Radix supernè quidem singularis est, at infernè in multa crocea capillamenta fibratur. Fructus ceu corniculati papaueris, tenuis, longus, coni seu metæ figura, in quo exigua semina papaueris seminibus maiora concluduntur. Succus melli admixtus & in æreo vase prunis decoctus, oculorum aciem adiuuat. Foliis verò, radice & fructu ineunte æstate succus exprimitur: qui quidem siccatus in vmbra, digeritur in pastillos. Radix cum aniso ex vino albo pota, regio morbo medetur, itémque herpetibus, imposita cum vino: sed & commaducata, dentium dolorem sedat. Porro creditur chelidoniæ nomē sibi vendicasse, quòd primo statim hirundinum aduentū erumpat, earundémque discessu marcescat. Sunt & qui tradiderint, si quis ex hirundinum pullis excæcatus fuerit, matres admota herba illius cæcitati mederi, adeóque visum restituere.

De Chelidonia minore. CAP. CCXII.

Chelidonia minor, quam sylvestre triticum aliqui nuncuparunt, herbula est pediculis ab radice pendens, sine caule, foliis hederæ figura, sed multò rotundioribus ac minoribus, mollibus & subpinguibus circumdata. Radices habet ex eodem callo complures, pusillas, in granorum tritici modum aceruatim congestas, quarum tamen tres quatuorve in longitudinem protenduntur. Cæterùm iuxta aquas palustriæque loca nascitur. Vim acrem obtinet, & anemones modo summam cutem exulcerat: psoras item & scabros unguis eximit. Succus verò radicibus expressus, addito melle, ad purgandum caput naribus vtiliter iufunditur.

De Othonna. CAP. CCXIII.

OTHONNAM aiunt nonnulli maioris Chelidoniæ succum esse, quidam glaucij: alij floribus corniculati papaueris expressum succum: alij anagallidis cæruleæ, hyoscyami & papaueris succorum misturam esse contendunt. Alij denique Troglodyticæ cuiusdam herbæ succum, quæ Othonna vocetur: nascique eam in eo Arabia tractu, qui ad Ægyptum spectat. Habet hæc folia erucæ proxima, crebrò perforata & tanquam à tineis pertusa, squalore obsita, pauca: quare quidam anemones speciem esse

esse existimauerunt. Ex ea succus expressus, oculorum medicamentis conuenit, vbi expurgare opus est. Mordet enim, & quæcunque oculis caliginem offundunt absterget. Tradunt & humorem quendam ex herba emanare, qui elorus, semotis lapillis, in pastillos ad eadem digeratur. Aliqui tamen affirmant, lapidem Ægyptium esse, in Thebaïde nascentem, æreo colore, exigua magnitudine, gustu cum feruore quodam & astrictione mordaci.

De Myosotide, seu muris auricula.

CAP. CCXIII.

MVRIS auricula, quam myosotida vocant, caules promit ab vna radice plures, aliquatenus infernè rubentes & concauos: folia oblonga, angusta, dorsi spinam e latam & eminulam habentia, nigricantia, per intervalla assiduè geminata, & in mucronem desinentia. Prodeunt verò ex alis tenues cauliculi, in quibus flosculi cærulei, parui, vt anagallidis. Radix digitali est crassitudine, multis fibrata capillamentis. Est denique, vt semel finiam, herba scolopendrio similis, sed lauior ac minor. Huius radix imposita, agilopas sanat. Sunt & qui aliam, myosotida vocitent.

De Ilatide sativa, seu glasto.

CAP. CCXV.

ISATIS sativa, qua lanarum infectores videntur, folium habet plantagini simile, verum pinguius nigriusque: caulem vero, altitudine duos excedentem cubitos. Imposita folia, oedema quoduis atque tubercula discutunt, cruentaque vulnera glutinant. Erumpentem quoque sanguinem sistunt, & phagedanas, herpetas, erysipelata ac putrescentia ulcera sanant.

De Ilatide sylvestri. CAP. CCXVI.

Ilatidis sylvestris, antedicta similis est: sed folia fert maiora, quae ad lactucae folia accedunt: caules vero tenuiores, multifidos, quandantenus rubentes: e quorum cacumine folliculi multi linguarum figura dependent, in quibus semen: florem denique luteum ac tenuem. Eadem quae & supra dicta praestatur, sed praeterea lienosis tam pota quam imposita auxiliatur.

De Telepho. CAP. CCXVII.

TELEPHIVM portulacae simile est & foliis & caule: alas vero binas habet, singulis foliorum geniculis inhaerentes: ramuli seni septenive a radice fruticant, foliis referti caruleis, crassis, lentis atque carnosis: flores denique lutei sunt aut candidi. Vere nascitur in vitibus locisque cultis. Folia ad

lenas

Senas horas imposita, leucem sanant: verum
postea hordeaceam farinam hydulae suba-
ctam adhibere oportet. Tollunt & vitiligi-
nes alphas dictas, ex aceto in sole illita: sed
vbi inaruerint, abstergi ea oportet.

Libri secundi finis.

PEDACII DIO-
SCORIDIS ANAZAR-

bæi De Medica materia,

Liber III.

IANO ANTONIO SARA-
CENO, LVGDVNAEO,
INTERPRETE.

Præfatio.

PRIORIBVS quidem libris,
amantissime Arce, de aro-
matis, vnguentis, oleis, arbo-
ribus, earumque fructibus &
lacrymis: deindeque de a-
nimalibus, cerealibus, oleri-
bus & acrimonia præditis herbis egimus. In

S. j.